

КИЇВСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

СПІЛЬНО З
БАЛТІЙСЬКОЮ МІЖНАРОДНОЮ АКАДЕМІЄЮ
(РИГА, ЛАТВІЯ)

за сприяння Посольства Сполучених штатів Америки в Україні

В рамках проекту

*«Впровадження американських стандартів аграрної освіти в Україні:
громадянська участь, підвищення якості та демократичний розвиток»*

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародної науково-практичної
конференції «Американські стандарти аграрної
освіти в Україні»**

14-15 червня 2024 року

Київ

ЗМІСТ

1	Oleksandr Nykytiuk Algorithm for implementation of blended learning in universities	5
2	Olesya Lynovytska Innovative aspects in management	7
3	Innola Novykova Methods of application of the case method in the educational process in institutions of higher education	9
4	Inta Buka, Innola Novykova Methods of forming teaching skills of teachers in higher education institutions based on eportfolio	11
5	Oksana Kravchenko, Halyna Kryshthor Features of stress resistance of students of different specialties	13
6	Vladislav Volkov Socionics as a tool for increasing the efficiency of personnel management of the organization	15
7	Zhanna Chernoshtan Theoretical aspects of determining the coping strategy	17
8	Aleksander Masharskiy Functional states in employment	19
9	Boriss Heimanis The relationship of self-assessment and learning success in student age	21
10	R. Tkachuk, Y. Nykytiuk Sensitivity of ecological groups of birds in the Zhytomyr region (Ukraine) to global warming	23
11	Дмитро Прусов, Ірина Дружиніна Виклики дистанційної освіти	31
12	Oleg Guzevatiy Modern features of the content of personnel development	33
13	Andrii Dinets Algorithm for the development of multi-level tasks as a tool of adapted learning	35
14	Viktor Leshchynskyi Use of socionic analysis as an element of innovation management	37
15	Лаврухіна Катерина Особливості діджиталізації промисловості України в умовах військового стану	39
16	Максим Дружинін Конкурентоспроможність підприємства в сучасних умовах	44
17	Julija Mahmudova, Ksenija Doronina Methods of organizing distance education	46
18	Andrii Martynovych	48

	Professional gender stereotypes of youth students	
19	Renāte Indrika Prerequisites of business development diversification strategy	50
20	Dmytro Novykov Leadership competence as a determinant of the efficiency of modern specialists in the economic field	52
21	Ірина Сотнікова, Дмитро Приходько, Максим Горбач Лідерська компетентність сучасного фахівця як передумова успішної професійної діяльності	54
22	Світлана Сазонова, Ольга Столяр Роль системи освіти у розвитку потенціалу суспільства	56
23	Ryzhakova Halyna, Chuprina Iurii, Chupryna Khrystyna Existing approaches to the restructuring of a competitive enterprise	58
24	Pokolenko Vadym, Shpakov Andriy, Petrukha Nina Efficiency of industrial enterprise restructuring	60
25	Malykhina Oksana, Serhii Zaichuk, Mudra Maria Formation of enterprise development management processes	63
26	Krychevs'ka Yuliia Kucherenko Oleksandr Fedorova Yana Innovation potential as a factor of strategic success of enterprises	65
27	Чудовська Вікторія Маркетинг електронного навчання у соціальних мережах	67
28	Oleksandr Storozhuk, Nataliia Kishchak, Khomenko Oleksandr Formation of innovation and investment base for the development of business entities	69
29	Petrenko Hanna, Stepaniuk Roman, Antypenko Yevgen Coaching as an effective tool of project team management	71
30	Zhaldak Ruslan, Prykhodko Oleh, Trach Roman Human resource management as the basis of innovative development of enterprises	73
31	Fesun Artem, Gergi Denys, Bartko Vasyl Formation of an adaptive modern approach to ensuring enterprise security	75
32	Malykhin Mykhailo, Katsiuba Ihor, Kirik Yaroslav Development of innovative entrepreneurship in Ukraine: macroeconomic conditions	77
33	Линовицький Олег, Чередніченко Ігор, Гончарук Дмитро Психолого-педагогічні умови ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій у моделюванні сучасних освітніх програм	79
34	Горський Станіслав, Єсаулов Юрій, Панчук Юрій Організація освітньої діяльності учнів за умови активного використання електронних освітніх ресурсів	83
35	Oleksii Mostovenko, Dmytro Laposha, Olena Gerashchenko, Maksym Chernenko	85

	Innovative entrepreneurship in mechanical building of Ukraine and problems of its state stimulation	
36	Марина Литвин Тайм-менеджмент як засіб самоорганізації суб'єктів освітнього процес	87
37	Коломієць Олена Складові логістичного механізму управління підприємств	89

ALGORITHM FOR IMPLEMENTATION OF BLENDED LEARNING IN UNIVERSITIES

Oleksandr Nykytiuk,

doctor of agricultural sciences, professor

Kyiv Agrarian University

of the National Academy of Agrarian Sciences

The term "blended or hybrid learning" has various definitions. In general, it is a combination of offline (or in-person, "on-site") and online learning in varying proportions. The main components of blended learning: "live communication" - regular work in class with the teacher and other students; online content - during work with which the student of education independently processes materials at a convenient pace and place; cooperation - combines two key elements: work with classmates and the teacher; assessment – provides tracking of dynamics during a certain course; additional materials - printed materials, diagrams, useful resources, etc.

We have developed an algorithm for effective organization and implementation of blended learning from a separate academic discipline:

- determine the goals of the educational discipline, characteristics of the target audience (year of study, number of students,
- the presence of motivation, which teaching styles are preferred), will carry out an analysis of features (the discipline is theoretical or practical;
- what important changes and/or contradictions exist in this area);
- evaluate which formats (online and offline) should be used to form the defined goals of studying the discipline;
- familiarize yourself with various models of blended learning and the structure of the educational process in them;
- to assess the available resources (availability of computers, electronic devices, their number at home and at the educational institution, Internet connection, etc.).

Choose a model that can be implemented in existing conditions and that is suitable for your students; clearly define the structure of the academic discipline for the teacher and students; make sure that the online and offline parts complement each other and are logically connected; create a clear and fair evaluation system; develop various multimedia formats (videos, presentations, games, etc.).

The advantages of this model are a high level of student autonomy and a flexible schedule adapted to the personal needs of students. Requirements for students of education: possession of the skills of self-organization and discipline; all students need access to equipment and the Internet outside the classrooms. It is possible to process the lecture material after watching the video lecture and filling out the electronic notebook. At the same time, we will understand the electronic notebook as a document created in Word, which contains: purpose, plan, partial content of educational information. The student can download, print and fill out by hand or electronically. Examples of tasks: write 4-5 questions to check the lecture material; create a visual image (scheme, mental map) that visualizes the essence of the concepts of the topic; questions that require an answer based on one's own reasoning (an essay), etc. We have developed a system of multi-level tasks based on B. Bloom's classification to evaluate the work results of education seekers.

INNOVATIVE ASPECTS IN MANAGEMENT

Olesya Lynovytska

doctor of philosophy, professor

Kyiv Agrarian University

National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

Today, the development of innovations is primarily associated with radical changes in the industrial sector or the high-tech sector, while an in-depth approach to understanding this direction involves radical changes in the essential nature, forms of manifestation and ways of implementing innovative development into various elemental components, such as: financial, material, labor, social, environmental and others, which undoubtedly bring all the changes in the innovative development of the country. At the same time, if the economic and social elements of innovation are highlighted during the development of projects and their social significance is understood, then speaking about the innovative development of the educational sector, its features are practically not taken into account. At the same time, innovations in the educational management sector are becoming a strategic factor of growth, as well as having a progressive impact on the educational potential of the country.

The impact of innovative activity on the development of educational management is manifested through the creation of new elements in the spectrum of basic structures, the transformation of relationships between them and the emergence of new forms. The modern innovative educational management component affects almost all areas of education, ensuring economic stability, social and economic balance, activating international scientific cooperation, increasing the competitiveness of Ukrainian education.

We are on the threshold of global organizational changes in the higher education system of Ukraine. The next decade will be the time of innovative strategies, competitive struggle, when the survival of enterprises and organizations, their development will be determined by the level of innovative activity, by the extent to

which the implemented innovative processes will be dynamic, economical, and effective. Radical changes taking place in society present the education system with a strict need for its transformation and adaptation to new conditions in order to respond to the challenge of time and ensure, on the one hand, stability, and on the other - development and dynamism.

The experience of the last decade has shown that the most promising are those educational institutions whose leaders, while preserving the best national traditions, improve their management at the expense of the new, advanced.

In modern conditions, the development of the education system is largely determined by how effectively all its links are managed. Radical changes in the socio-economic structure of society inevitably lead to changes in educational requirements, their differentiation, and the need to meet these new requirements. In such conditions, it is impossible to survive without developing, improving and changing. Development becomes the only way to survive. And those who are aware of this get more opportunities for effective entry into the new system of social relations. Implementation of large-scale transformations requires great efforts and concerted actions of many people. From the idea to its implementation is a difficult path, and there are many obstacles on it.

Therefore, it is no coincidence that the issue of management effectiveness is one of the most relevant topics in the theory and practice of management. Without mastering special management technologies, managers often fail to realize the ideas of innovative transformations, since innovative processes as an object of management are qualitatively different from educational processes and require other ways of implementing management functions.

METHODS OF APPLICATION OF THE CASE METHOD IN THE EDUCATIONAL PROCESS IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Innola Novykova,

doctor of economic sciences, professor

Kyiv Agrarian University

of the National Academy of Agrarian Sciences

The economy in Ukraine and the world develops through the development and implementation of innovative technologies that take into account the principles of resource saving and intensification of technological processes. Education is also taking an innovative path. The Law of Ukraine "On Higher Education" establishes the basic legal, organizational, and financial principles for the functioning of the higher education system, creates conditions for strengthening the cooperation of state bodies and business with institutions of higher education based on the principles of their autonomy, combining education with science and production in order to train competitive specialists. Today, there is a contradiction between the wide use of innovative learning technologies in general and the case method in particular in professional education and the insufficient use of these approaches in the process of professional training of specialists. The focus of our research was on the case method. Such scientists as I.A. are actively studying the case method in professional education. Boyko, Yu.M. Dubynets, N.S. Skopenko, L.V. Stefan.

Based on their experience and work, we identified the main problems of implementing the case method in the professional training of specialists. Among them: insufficient development of cases, time-consuming creation of cases, insufficient motivation of teachers to create cases, conservatism among teachers, insufficient preparation of teachers for the implementation of the case method. We have developed a method of applying the case method. The purpose of the methodology is to have a positive impact on the formation of professional competence of future specialists. The

following components of the methodology were determined: content, target, operational, control, regulatory and reflective.

The methodology is implemented through preparatory, main, corrective and final stages. An expert evaluation of the developed methodology was conducted, which showed that it was created at a sufficient level. Further research will be aimed at improving the developed methodology.

METHODS OF FORMING TEACHING SKILLS OF TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BASED ON EPORTFOLIO

Inta Buka,

vice-rector

Baltic International Academy, Riga. Latvia

Innola Novykova,

doctor of economic sciences, professor

Kyiv Agrarian University

of the National Academy of Agrarian Sciences

The beginning of the 21st century is a period of rapid development and formation of the information society, which is based on the explosive development of information technologies. Under such conditions, the functioning of the educational system changes radically. In the new conditions, the teacher's pedagogical skills become especially important. The scientific concept of "pedagogical skill" was formed in the 1960s and 1970s, when important studies were conducted on the content and levels of pedagogical skill, the conditions of its formation and development, and the relationship between skill and creativity in pedagogical activity. The formation of the teacher's pedagogical skill includes the construction of methods of mastering the informational side of the activity, which in its content provides motives for professional training, as well as a set of measures aimed at the subject's awareness of the role of educational and professional activity, the social significance of his profession.

The innovative development of modern education actualized society's need for teachers who actively, consciously and expediently work in informational environments. Today, they are actively developing tools that are implemented on the basis of information technologies. In modern conditions, professional education is filled with new content, which requires the formation of the teacher's readiness to solve complex atypical situations in professional activity based on new tools. Among the latter, e-portfolio occupies a prominent place. In 2003, Helen Barrett at the conference

of the national educational initiative community (2003) introduced the concept of "e-portfolio", which is widely used in educational practice today. In pedagogy, the essence of "portfolio" is ambiguously defined. Some researchers attribute the portfolio to technologies, others to the methods of evaluating teachers' achievements. We suggest using it in the process of forming pedagogical skills. Developing a portfolio develops the teacher's research culture; improves his personal, social and professional competence; the ability to independently acquire, analyze and effectively use information; the ability to work rationally in a constantly changing world.

Focusing on self-assessment and reflection, the teacher's portfolio becomes the motivational basis of his activity and contributes to the personal development of the specialist, stimulating him to self-education and improvement of professional training. In the course of our work, the purpose, tasks, principles, content, forms, methods and means of the methodology of formation of pedagogical mastery of teachers of higher education institutions based on portfolios were substantiated. The structure of the e-portfolio was created, based on the structure of the teacher's pedagogical skills.

FEATURES OF STRESS RESISTANCE OF STUDENTS OF DIFFERENT SPECIALTIES

Oksana Kravchenko,

Candidate of Philosophical Sciences

Kyiv Agrarian University

of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

Halyna Kryshthofor,

graduate student

National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"

At the current stage of the development of the national education system, the main task is to ensure its quality, aimed at the formation of an active, healthy, successful, competitive personality of a professional and citizen. The theoretical significance of the research lies in the fact that the peculiarities of stress resistance of students of various specialties were considered, it was investigated that the stress resistance of students is characterized by reliable differences. The practical significance of the study is that its results can be used in the activities of social-psychological services of professional educational organizations in the organization of corrective-developmental and preventive work with students of various specialties. By stress resistance, we will understand a complex property of the personality, which is characterized by the necessary adaptation of the student to the influence of external and internal factors, in the process of educational activities, ensures the successful achievement of the goal of the activity and is realized with the help of methods of coping behavior in the emotional, cognitive, motivational and behavioral spheres of the personality.

The most common is the dichotomous classification, which is based on the selection of two main categories of factors - external and internal. Mental activity is always determined by external and internal influences. External and internal conditions

of a person's mental activity should be considered only in the unity of their interaction, since external causes cause a psychological effect indirectly through internal conditions. As a rule, the development of this meaningful classification is complicated by the contrast between external and internal in research. As the study showed, students who study according to the socio-humanitarian profile prefer to use social distraction when using an avoidant coping strategy - this subscale is presented at a high level. Among representatives of other specialties, coping is avoidance-oriented, as well as the subscales included in it, are presented at an average level. The results of the study showed differences in the level of stress resistance among students of the social and humanitarian profile, in comparison with students of other specialties. There were no significant differences between students of technical and engineering-pedagogical profiles. Mental training is aimed at the education of strong-willed qualities of the individual, that is, general psychological training, preparation for tests and management of the student's neuropsychological recovery. General psychological training involves the formation of students' personalities and interpersonal relationships, the development of emotional intelligence, specialized mental functions and psychomotor qualities.

The distribution of means and methods of mental training depends to a decisive extent on the mental characteristics of students, the tasks of their individual training, and the focus of educational activities. An important factor is the identification and accounting of such characteristics as monotonophilicity, sensorimotor stability and the ability to tolerate monotonous work. Thus, social and emotional support, trainings, corporate activities, mental relaxation techniques, and psychological counseling are part of the prevention and correction of students' stress resistance.

SOCIONICS AS A TOOL FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF PERSONNEL MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION

Vladislav Volkov,

Dr. sc.soc., Leading researcher,
Institute of Philosophy and Sociology of the University of Latvia,
Professor, Baltic International Academy, Riga, Latvia

The problem of effective personnel management in modern Latvia is one of the most acute among all the problems faced by the management of enterprises, and the consequences of this are felt by thousands of organizations. Socionics can serve as one of the tools for increasing efficiency. Socionics as a science emerged as a development of theories of the structure of the psyche, at the origins of which stood two giant figures in the psychology of the 20th century - Sigmund Freud and Carl Jung. Jung suggested that there are certain personality types that are characterized by certain ways of thinking. Knowing the type of thinking of another person, you can immediately identify his weaknesses and strengths, as well as understand the peculiarities of his perception of information from the outside world.

This can serve as a good basis for the formation of deep, strong relationships with subordinates, as well as the creation of a favorable atmosphere in the team and in the formation of highly effective work teams. In its modern form, socionics is a science that involves a classification of 16 types of personality with their description, as well as a description of the relationships between them, which are called "intertype". The names socionic types are named after their famous representatives, and they are determined with the help of specialized tests or the expert opinion of a psychologist, based on the presence of certain features in a person's thinking. Having carried out a sociological analysis, you can get closer to the definition of potential opportunities and make a generalized forecast of a manager's career.

We will give a brief generalized description of four groups of types that have similar psychological characteristics.

1. A group with an attitude towards logic and sensors (a practical and goal-oriented worker, who potentially has everything necessary to become a good manager even in the current difficult conditions of the transition period. In business, he relies exclusively on reason and will).

2. A group with an attitude towards logic and intuition (prefers to bet on innovations and perspectives in its activities that do not count on instant returns in any business. It works better in the conditions of a normally functioning market with a developed infrastructure).

3. A group with a focus on ethics and sensors (mainly bets on people and relationships between them and uses this in its work. But this is the main problem, it can follow the lead of its feelings. It has potential in mediation activities, where the ability managing relationships takes a leading place).

4. A group with a focus on ethics and intuition (less than other types are adapted to the activities of a manager. A rather subtle and dreamy nature, which is not easy to get used to the strict pragmatism of business. Inner experiences will have to be suppressed, which consumes a lot of nervous energy. It is better to focus on the field of intellectual work , humanitarian activities).

So, after considering all personality types, we can conclude that representatives of different types behave differently in different business situations, have their own weaknesses and strengths. The ability to determine the type of person in a timely manner will allow a competent manager to assess his strong qualities in advance, but, more importantly, the area of possible difficulties and problems, avoiding pressure on which you can build working relationships much more successfully.

THEORETICAL ASPECTS OF DETERMINING THE COPING STRATEGY

Zhanna Chernoshtan,

Mg.oec., teacher

Baltic International Academy,

Riga, Latvia

The concept of coping strategy was studied by such scientists as R. Lazarus, S. Folkman, H. Weber, V.M. Yaltonskyi, E. Haim, S.K. Nartova-Bochaver, N. Haan, T. L. Kryukova, V.D. Mendelevich, N.P. Nychiporenko and others. The broadest concept of coping strategies is the concept of R. Lazarus, who understood by "coping" means of psychological protection developed by a person, which shape a person's behavior in certain conditions. According to R. Lazarus, coping strategies are developed by a person in the conditions of certain psychotraumatic events.

In modern scientific and psychological literature, coping is understood as a changing process, stable patterns of which form certain reactions and character of behavior. According to R. Lazarus and S. Folkman, eight main coping strategies are distinguished: first, planning to solve the problem, making efforts to change the situation, which include research to solve the problem, forming an action plan; confrontational coping, namely active attempts to change the situation, a certain degree of aggressiveness and willingness to take risks; acceptance of responsibility, namely the recognition of one's role in the emergence of a problem and the adoption of certain decisions related to the problem; self-control, which is characterized by voluntary regulation of one's experiences and actions, understanding of the impact that the situation has on a person; positive reappraisal, according to which a person looks for advantages in a stressful situation, is provoked by a positive outlook; seeking social support, seeking help from others, asking for advice; distancing, manifested in cognitive efforts to reduce the significance of the situation, push it to the background,

change the focus to other things; the avoidance and escape from the problem inherent in escapism lead to addictive habits.

Other researchers Moos and Schaeffer distinguish three strategies of coping behavior: the first strategy is focusing on behavior, namely establishing the meaning of the situation for oneself, the second strategy is focusing on the problem, namely making decisions to overcome the situation, the third strategy is focusing on emotions, according to which a person manages his feelings and maintains emotional balance. Perin and Schuler propose a classification according to the following strategies: strategy of changing the way of seeing the problem, strategy of changing the problem, strategy of managing emotional distress. According to E. Frydenberg and R. Lewis, the basics of coping behavior: productive coping behavior; social coping behavior; unproductive coping behavior. According to E. Ilyin, there are three criteria that are basic in the classification of coping, namely, firstly, the division into emotional-problematic coping, emotionally-focused coping, problem-focused coping, secondly, into cognitive-behavioral coping, or internal, "overt" behavioral coping and action-oriented overt coping; successful or unsuccessful coping.

According to the scientific review, it can be noted that coping behavior is formed by a large number of internal and external factors, such as self-concept, locus of control, personal resources and a person's environment shape a person's life, coping strategies affect both a person's behavior during stress and on her attitude, habits and other people.

FUNCTIONAL STATES IN EMPLOYMENT

Aleksander Masharskiy,

doctor of economic, professor

Baltic International Academy, Riga, Latvia

This topic is relevant in the realities of the modern world, since a person's performance of any activity, including labor, depends on many factors, and especially on functional states. The concept of "functional state" unites a complex of various characteristics of a person and determines the appearance of one's own level of performance in the process of performing tasks.

As examples of the studied types of functional states, fatigue, monotony, tension, various forms of psychological stress, and states caused by the influence of extreme conditions of physical nature should be mentioned. The analysis of the functional state of the worker is not limited to physiological manifestations and involves the development of psychological and socio-psychological aspects. Similar studies were conducted by A. A. Ukhtomskyi and G. Selye. Starting from the 170s, studies of functional states gained more momentum, and among the first researchers who made a significant contribution to their development, the names of such psychologists as F. Galton, E. Kraepelin, H. Ebbinghaus, A. Binet, and others should be mentioned. Generally accepted classification of states was developed by scientists according to two main criteria - reliability and cost of activity.

Reliability is characterized as a person's ability to perform tasks at a given level of accuracy, correctness, and reliability. The cost of activity is explained as the effect of exhaustion on the body and health in general. Therefore, justifying the above criteria, functional states are divided into two classes: permissible and unacceptable. Permissible - in which the efficiency of the activity is not below the permissible level, and according to the price criterion, there are no negative effects on human health. Inadmissible (forbidden), the former efficiency crosses the lower limit of the given norm, various symptoms appear, which contribute to a decrease in well-being. Another

well-known classification of functional states is built according to the criterion of adequacy of compliance with the requirements of the requirements of the implementation of the requirements of the implementation, where they are divided into the following two groups: the state of adequate mobilization is the capabilities of a person who accepts the set goals; and states of dynamic inconsistency - indicate severe overloads and depletion of resources.

Thanks to this classification, virtually all states in the work process are characterized, the phases of the dynamics of work capacity begin, taking into account fatigue and the level of tension. The most important problem of functional states is their variability, which depends on the success of the worker at the workplace. There are many reasons that cause such changes, namely: factors of the labor process, state of health, attitude and preparation for work, individual amount of resources, degree of complexity, danger, tension, harmfulness of work, amount and content of workload, degree of adequacy of labor task, the influence of unfavorable factors of the working environment, violation of the psychological climate in the work group, violation of the usual way of life, biological rhythms and stereotypes of life.

Based on this point, the production of tasks in labor management is the application of health measures that could correspond to the greatest extent to the psychophysiological processes that develop during this type of activity, in particular, the own type of work, the physiological mechanism of fatigue, and the correct distribution of work and rest.

Therefore, the functional state is not simply a change in the flow of individual functions or processes, but a complex multi-level reaction. The study of the peculiarities of human conditions as a significant factor allows to increase the indicators of the level of success and productivity of the worker during the performance of labor activities and to reduce the influence of internal - subjective and external factors.

THE RELATIONSHIP OF SELF-ASSESSMENT AND LEARNING SUCCESS IN STUDENT AGE

Boriss Heimanis,

Doctor of Economics,

The Head of Study Directions

Baltic International Academy,

Riga, Latvia

One of the most urgent problems of higher education pedagogy today is academic success, which is associated with increased requirements for specialists and is caused by high rates of technology development, a huge flow of information, which means the need to take measures to improve the quality of training in higher education institutions, and, accordingly, increase success of students. This problem has been studied in psychology and pedagogy since ancient times, but it still remains the subject of heated debates, as well as the area of confrontation of completely opposite points of view regarding the aspect of determining the leading factors of ensuring academic success and preventing failure. In the works of domestic and foreign psychologists, the influence of self-esteem on human activity is determined, which allows, in particular, to predict its close connection with such an activity as learning, and, accordingly, with its objective expression - success.

The relationship between self-esteem and educational achievements has the character of mutual influence. On the one hand, academic performance can affect self-esteem, and on the other hand, optimizing the level of self-esteem can lead to higher academic performance. In the pedagogical practice of higher educational institutions, there are many examples that confirm that a student's perception of his abilities significantly affects his academic performance and can sometimes lead to the fact that the student's level of success is significantly lower than it would be possible to assume, focusing only on its potential.

Thus, young people with high self-esteem usually attribute their academic success to good abilities. Students with low self-esteem, as a rule, do not perceive success as their personal achievement and explain it as a coincidence. Both perceive failure as evidence of a lack of their own skills. However, in young people with high self-esteem, unlike peers with low self-esteem, these failures are fundamentally different in terms of self-awareness. Pupils who have adequate self-esteem show a steadily growing activity of cognitive activity during the learning process. Students with low self-esteem are characterized by fading of cognitive activity after the first academic failure. In students with overestimated self-esteem, there is an increase in the activity of cognitive activity at the beginning of solving the task and its fading after the first incorrect answer. Overestimated self-esteem, excessive confidence in one's abilities leads to the fact that students, underestimating the educational task, refuse to consider it adequate for self-knowledge and do not show activity. After an incorrect answer, students are convinced that the task is non-standard, original, and lose interest in it.

Therefore, it can be assumed that students with good academic performance are characterized by higher indicators both in general by the integral category "self-esteem" and by separate parameters that largely reflect its content: the level of harassment, internal conflict, self-esteem, self-acceptance. Thus, the verification of this hypothesis, the study of the relationship between self-esteem and success in educational activities is an important task of modern psychology and pedagogy in theoretical and practical dimensions.

SENSITIVITY OF ECOLOGICAL GROUPS OF BIRDS IN THE ZHYTOMYR REGION (UKRAINE) TO GLOBAL WARMING

R. Tkachuk, PhD student

Y. Nykytiuk, Doctor of Economics,
Professor

Polissia National University, 7 Staryi
Boulevard, Zhytomyr, 10008, Ukraine
r.alimovih@gmail.com

The impact of anthropogenic pressures on climate and land cover is resulting in significant alterations to ecosystems, with implications for the geographical distribution of species [1]. This has created an urgent need to gain a deeper understanding of the spatial response of species to global change and to ensure the conservation of suitable habitats that support population resilience and conserve biodiversity [2]. The accuracy of contemporary species distribution forecasting models is constrained by the disparate temporal and spatial resolutions of the datasets employed [3]. The capacity of species to alter their geographic distributions is constrained by both macro-scale factors that delineate patterns across the range [4], such as temperature and precipitation, and micro-scale factors that regulate the responses of individuals, such as biotic interactions and resource availability [5]. A wide range of factors can affect the response of species to changing climate regimes [6]. It is possible that individuals do not have the flexibility to track relevant environmental cues in order to adjust the timing of life history events and adapt to new environmental circumstances [7]. Although species may demonstrate flexibility in their responses to life-cycle events, they may lack the capacity to modulate their behaviour in response to environmental anomalies that affect the recovery of populations [8]. To illustrate, the shifting of egg-laying dates to periods of earlier spring warming could have adverse effects on chick survival, particularly in the event that the probability of cold snaps is not associated with climate change-induced warming trends [9]. The aim

of this study was to estimate the parameters of the thermal projection of the ecological niche of birds in the Zhytomyr region, compare different approaches to modelling species response patterns in the mean annual temperature gradient, identify ecological groups of birds based on their thermal gradient, and establish the prospects of these ecological groups in the context of global climate change.

Populations of species are responding to global climate change by shifting their geographical ranges to regions with suitable climatic conditions or by remaining in their current locations and adapting phenotypically or genetically. Birds are responding to recent climate change in a variety of ways, including shifting their geographic ranges to cooler climates. The ability of a species to change its geographic range depends on its ability to disperse, and on physiological and behavioural adaptations that are able to keep pace with the rate of climate change. The survival of species may depend not only on their ability to adapt to changing climates, but also on the extent to which the climate is stable [10]. Empirical evidence indicates that birds exhibit consistent behavioural responses to environmental gradients in the context of climate change. Climate change has resulted in alterations to migration strategies and the composition and structure of bird communities. Climatic gradients are of particular importance for populations of living organisms at large spatial and temporal scales. Temperature rise may lead to a shift in species ranges [11, 12]. There is a change in the geographical location of the climatic niche of the optimum blowing in the face of global warming. Thermophilisation of biological complexes is considered to be one of the main consequences of climate change. The species temperature index is designed to indicate the temperature niche of a species and can be calculated based on the temperature within the species' range [13, 14].

The results demonstrate that the symmetrical bell-shaped model of species response to environmental factors is a visually informative model that indicates the qualitative features of species response to changes in environmental gradients. The most significant aspect of this fundamental model is that the response of a species to an environmental factor is conceptualised as exhibiting a nonlinear unimodal nature. Other response patterns may be considered as partial and derivative variants of the

general bell-shaped model. The asymmetric nature of the response, while maintaining the bell-shaped nature of the response, can be seen as the influence of the scale of the factor on the response of the species. This is when the sensitivity of the species to changes in smaller and larger levels of the factor, measured in physical quantities, is different. This can be described as a situation of a certain mismatch between the "physical" and "biological" units of measurement of an environmental factor. Environmental factors are typically quantified in physical units, whereas the species in question perceives the factor in "biological" units. Furthermore, the approximation of the factor employed by the researcher as a convenient form for measurement with the help of instruments may not fully correspond to the nature of the impacts experienced by a particular species. For instance, the average annual temperature is a convenient climate marker. The observed changes in this marker over time are cited as evidence of global climate change. Nevertheless, the course of events in the avian life cycle throughout the year is contingent upon a complex interplay of temperature regimes. It can be observed that these regimes exhibit a correlation with the average annual temperature, although the extent of this correlation varies considerably both within and between species. Consequently, the average annual temperature serves as a convenient, albeit largely arbitrary, indicator of the species' ecological niche. One potential mechanism for the formation of an asymmetric response pattern is the contribution of different temperature regimes. Such a pattern may also be formed through the correlation of the temperature factor with other factors, such as precipitation. The impact of precipitation may be more or less sensitive at high or low temperatures, which will result in an asymmetric response to temperature. A bimodal response pattern is the consequence of interspecies interactions. Interspecific interactions are typically constrained to a limited spatial extent, rendering them inaccessible at the habitat level. This is why no patterns were observed that could be best described by HOF models VI and VII. The estimation of the occurrence or abundance along abiotic gradients is of significant importance for the prediction of future range shifts under the influence of global change, as it is directly related to the response of species and populations to the environment [15]. The gradual alterations in temperature and precipitation patterns will

be reflected in the responses of species, which will in turn result in changes in the probability of occurrence or abundance, as a consequence of changes in optimal environmental conditions [16].

A flexible alternative to modelling the response of species to environmental factors is the beta model. This approach permits the modelling of a diverse range of response patterns, encompassing symmetrical bimodal and monotonic types. All of these patterns are modelled using a single mathematical form, in which, in addition to the optimum and tolerance, another important parameter, kurtosis, can be estimated. The kurtosis indicates the varying sensitivity of a species to an environmental factor, contingent on its position relative to the optimum zone. The estimates of the parameters of the ecological niche of bird species obtained using alternative approaches demonstrate a high degree of correlation with each other. However, the beta model produces a smooth sequence of estimates, in contrast to the discrete sequences produced by estimates obtained using the HOF approach. The versatility of the mathematical form and the smoothness of the estimates allow us to select the beta model for modelling species responses to environmental factors and for comparing estimates with each other. In circumstances where the objective of the study is not to compare species responses, but to model them accurately, the HOF approach may be a more suitable strategy. Consequently, beta modelling represents the optimal methodology for estimating ecological niche parameters across a diverse range of species, given their disparate patterns of response to environmental factors. This approach is particularly suited to facilitating comparisons between species.

The parameters of an ecological niche determine the prospects for the status of bird species in the face of global climate change. Heat-loving bird species have better prospects for conservation in a warming climate. This is a somewhat trivial result. The original finding of the study is that the kurtosis of the species' response pattern to the temperature factor significantly affects the predicted change in the habitat preference index in the future. An increase in the kurtosis of thermophilic bird species has a positive impact on the prospects for survival under global climate change. In other words, in addition to being thermophilic, a species must also be tolerant of changes in

temperature in the warm part of the gradient. Optimum, tolerance, and kurtosis allow us to distinguish ecological groups of birds in relation to the thermal regime. According to the position of the optimum, species can be divided into microthermals, mesothermals, and megathermals. Five categories have been identified based on the width of the ecological amplitude. Microtherms belong only to stenotopes, and megatherms to stenotopes and hemistenotopes. Mesotherms are represented by the greatest diversity of ecological groups in terms of the width of the ecological amplitude in relation to the thermal factor. It should be noted that with an increase in the width of the ecological amplitude, the number of species in bird ecological groups decreases. Stenotopic megatherms have the best prospects under global climate change. Habitat conditions for all other bird species in the region will deteriorate over the next 70 years. The most threatening prospects should be expected for stenotopic microtherms.

The stenotopic megatherms include 68 species, which is 25.9% of the total regional bird fauna. That is, global climate change poses a threat to 74.1% of the regional bird species. Stenotopic megatherms are the most typical among Anseriformes: 14.7% of species of this ecological group belong to the order Anseriformes, while representatives of this order account for only 8.8% of the total bird fauna. Other predominantly stenotopic megatherms are representatives of the order Bucerotiformes (1.5% in the ecological group vs. 0.4% in the avifauna), Gruiformes (5.7% in the ecological group vs. 3.1% in the avifauna) and Pelecaniformes (4.9% in the ecological group vs. 2.8% in the avifauna). The only representative of Bucerotiformes in the regional fauna is *Upupa epops* Linnaeus, 1758. Climate warming is usually attributed to the increase in the number of this species observed in recent years in Europe. Cool and rainy weather was found to have a negative effect on breeding rates and the availability of food. Rainfall had a negative effect on chick survival, while higher temperatures had a positive effect on chick survival. The greatest prospects for expansion due to global climate change for *Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758). The evidence suggests that climate change has caused a gradual decline in the survival rates of Western European Storks. The decline in survival under global climate change is particularly noticeable for those storks nesting in southern Europe [17]. An

increase in the average number of chicks was found in central Europe as a result of an increase in average annual temperature. Higher temperatures and precipitation are favourable due to increased prey availability. A decrease in precipitation could lead to the loss of wetlands as suitable feeding grounds for this species. Researchers also point out the non-linear nature of this bird's response to climate change, which makes it difficult to make accurate predictions [18]. The climate change will also be favourable for *Grus grus* (Linnaeus, 1758). This species is included in the Red Data Book of Ukraine. The population has increased in recent years, although hatching success has declined in recent years [19].

Bird populations are shifting their geographical ranges to regions with more suitable climatic conditions in response to global climate change. Information about the properties of ecological niches is the basis for predicting changes in species ranges in response to global climate change in the future. The estimation of niche parameters depends on the model used to fit the observed data. HOF models are an effective tool for describing species-specific response patterns, but estimates of ecological niche parameters are only comparable within a single class of models, which significantly limits their ability to study multispecies species complexes. The beta model is a flexible and versatile tool that provides comparability for multispecies species complexes. Based on the parameters of the thermal projection of the ecological niche, bird species were divided into ecological groups based on the position of the optimum zone and the width of the tolerance amplitude. Ecological groups differ in their prospects in the context of global climate change. Improving trends can be predicted for stenotopic megatherms, while deteriorating trends will be for all other bird species, with the worst scenario expected for stenotopic microtherms.

References

1. Kunakh OM, Bondarev DL, Gubanova NL, Domnich A V., Zhukov O V. (2022) Multiscale oscillations of the annual course of temperature affect the spawning events of rudd (*Scardinius erythrophthalmus*). *Regul Mech Biosyst* 13:180–188
2. Zimaroeva AA, Zhukov O V., Ponomarenko OL (2016) Determining spatial

parameters of the ecological niche of *Parus major* (Passeriformes, Paridae) on the base of remote sensing data. *Vestn Zool* 50:251–258

3. Molozhon KO, Lisovets OI, Kunakh OM, Zhukov O V. (2023) The structure of beta-diversity explains why the relevance of phytoindication increases under the influence of park reconstruction. *Regul Mech Biosyst* 14:634–651
4. Langraf V, Petrovičová K, David S, Brygadyrenko V (2024) Comparison of spatial dispersion of epigeic fauna between alluvial forests in an agrarian and Dunajské luhy protected landscape area, southern Slovakia. *Cent Eur For J* 70:3–10
5. Parmesan C, Yohe G (2003) A globally coherent fingerprint of climate change impacts across natural systems. *Nature* 421:37–42
6. Parmesan C (2006) Ecological and evolutionary responses to recent climate change. *Annu Rev Ecol Evol Syst* 37:637–669
7. Simmonds EG, Cole EF, Sheldon BC (2019) Cue identification in phenology: A case study of the predictive performance of current statistical tools. *J Anim Ecol* 88:1428–1440
8. Travis JMJ, Delgado M, Bocedi G, et al (2013) Dispersal and species' responses to climate change. *Oikos* 122:1532–1540
9. Shipley JR, Twining CW, Taff CC, Vitousek MN, Flack A, Winkler DW (2020) Birds advancing lay dates with warming springs face greater risk of chick mortality. *Proc Natl Acad Sci* 117:25590–25594
10. Loarie SR, Duffy PB, Hamilton H, Asner GP, Field CB, Ackerly DD (2009) The velocity of climate change. *Nature* 462:1052–1055
11. Krosby M, Wilsey CB, McGuire JL, Duggan JM, Nogeire TM, Heinrichs JA, Tewksbury JJ, Lawler JJ (2015) Climate-induced range overlap among closely related species. *Nat Clim Chang* 5:883–886
12. Grimm NB, Chapin FS, Bierwagen B, et al (2013) The impacts of climate change on ecosystem structure and function. *Front Ecol Environ* 11:474–482
13. Kampichler C, van Turnhout CAM, Devictor V, van der Jeugd HP (2012) Large-scale changes in community composition: Determining land use and

climate change signals. PLoS One.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0035272>

14. Roth T, Plattner M, Amrhein V (2014) Plants, Birds and Butterflies: Short-Term Responses of Species Communities to Climate Warming Vary by Taxon and with Altitude. PLoS One 9:e82490
15. MacPherson MP, Burgio KR, DeSaix MG, et al (2021) Predicting bird distributions under global change. bioRxiv 2021.05.26.445867
16. Meynard CN, Kaplan DM (2012) The effect of a gradual response to the environment on species distribution modeling performance. *Ecography (Cop)* 35:499–509
17. Martín B, Onrubia A, Ferrer M (2021) Climate Change and the Spatiotemporal Variation in Survival of a Long-Distance Migrant (White Stork, *Ciconia ciconia*) across Western Europe. *Birds* 2:362–380
18. Nevoux M, Barbraud J, Barbraud C (2008) Nonlinear impact of climate on survival in a migratory white stork population. *J Anim Ecol* 77:1143–1152
19. Barwisch I, Mewes W, Schmitz Ornés A (2022) Long-term monitoring data reveal effects of age, population density, and environmental aspects on hatching success of Common Cranes (*Grus grus*). *Avian Res* 13:100040

ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Дмитро Прусов, доктор технічних наук, професор

Грина Дружиніна, кандидат економічних наук, доцент

Інститут інноваційної освіти КНУБА

Швидкий перехід до дистанційного навчання в умовах пандемії та війни актуалізував пошук відповідей на питання пов'язані з якістю дистанційного навчання, готовністю викладачів та здобувачів вищої освіти до такої форми навчання, відсутністю єдиних методологічних підходів переходу з оф-лайн в он-лайн навчання. На основі аналізу вітчизняних та закордонних наукових джерел визначимо структуру готовності до дистанційного навчання. Дослідження проблеми готовності студентів до навчання в он-лайн форматі є одним з важливих для успішної реалізації дистанційної форми освітньої взаємодії. Питання готовності до будь-якого виду діяльності виникає у разі інноваційності або ж швидких змін останньої. Готовність студента до дистанційного навчання розглядається як здатність до здійснення навчальної діяльності у дистанційному режимі, що включає в себе структурні компоненти - комунікативну готовність до взаємодії під час он-лайн освіти та мотиваційну готовність до дистанційного навчання. Під час дистанційного навчання сфера безпосередніх міжособистісних комунікаційних відносин зводиться до мінімуму, або взагалі відсутня. Це позначається на формуванні особистості та призначенні освітнього простору. Учні можуть відчувати себе ізольованими та роз'єднаними в умовах дистанційного навчання, що впливає на готовність до навчання. Зазначено, що під час дистанційного навчання сфера безпосередніх міжособистісних комунікаційних відносин зводиться до мінімуму, або взагалі відсутня. Це позначається на формуванні особистості та призначенні освітнього простору, контакт з викладачем у реальному, а не он-лайн просторі є важливим для формування мотивації, переконань. Другий компонент готовності до

дистанційної освіти - мотиваційний. Мотиваційна сфера є рушійною силою будь-якої діяльності, даний компонент виступає основою, що зумовлює ефективність функціонування інших структурних компонентів, готовності до дистанційного навчання. Мотивація відноситься до «потреби робити щось із цікавістю та насолодою». Проведене дослідження свідчить про недостатню вмотивованість та самоконтроль студентів під час дистанційного навчання. Опитування серед студентів ІНО КНУБА показало, що більше половини студентів мають проблеми з самоконтролем та вміннями працювати самостійно під час дистанційного навчання. Відмічається, що дистанційна освіта менш ефективна у порівнянні з традиційною аудиторною освітою, оскільки менша кількість студентів вивчає курси до кінця, так як саме даний вид освіти передбачає достатню мотивацію, самоконтроль та вміння працювати самостійно з навчальною інформацією.

MODERN FEATURES OF THE CONTENT OF PERSONNEL DEVELOPMENT

Oleg Guzevatiy,

Candidate of Biological Sciences,

National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

It is common knowledge that personnel is the main resource of any company. There are many textbooks, trainings, and other materials on working with it. However, in general, in our opinion, it is important for a modern manager to understand one of the main principles that needs to be implemented in the activity - this is the need for constant acceleration of personnel development. No one questions the necessity of the process itself, especially since it is prescribed at the legislative level. But a significant number of managers approach it formally, providing documentary evidence, rather than actual training of workers. This especially applies to professions that do not seem to have significant changes in content - cashiers, drivers, security guards, etc. Others are taught "as needed" - only in case of the appearance of new equipment and processes. programs, etc. However, a person differs in that, in the absence of constant development, he begins to degrade. Therefore, in order to ensure the further opportunity to teach the employee anything necessary, it is necessary to accustom him to the process of continuous training and self-development for a long time.

A separate difference of a significant number of rather pragmatic workers is the need to understand the expediency of studying this or that material (otherwise the assimilation processes in them go significantly worse - an understanding of the practical result is required). Based on this, we consider it necessary, first of all, to train the managers and employees of the personnel service in the selection of directions for the development of a separate team, topics that are directly and indirectly related to the functions of each individual employee; substantiation of the significance of the selected topics for the work results of this particular employee and the company as a whole; the formation of information packages of topics, directions of development, which will

allow an individual employee to develop comprehensively, consistently assimilating various information over a considerable period of time. The second component of the training process should, in our opinion, be a personnel evaluation system, which will include not only the assessment of current professional skills, but also the assessment of learning abilities, quick flexible changes in activities, and an expanded outlook.

We consider it especially important to require the presence of these components for employees who form the company's development strategy and its individual components (to understand potential changes in the external environment), develop a new product (requires creative thinking and the ability to combine information from various spheres of life), introduce new elements of technology, techniques, organization of labor processes, etc. (you need to know world trends, new proposals, approaches, adapt developments from other fields of activity to the current one).

That is, the peculiarities of modern personnel development are to combine the formation of professional competencies taking into account the direct development of each individual labor process and the expansion of the worldview and the ability to project the achievements of other fields into the one where the worker works.

ALGORITHM FOR THE DEVELOPMENT OF MULTI-LEVEL TASKS AS A TOOL OF ADAPTED LEARNING

Andrii Dinets,

Candidate of Medical Sciences

Kyiv Agrarian University

National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

The preparation and organization of independent work during adaptive learning requires the teacher to take into account the complexity of educational tasks and their volume in order to meet the needs of all students of education. A significant role in this is assigned to different level tasks as an educational test for a certain content of the educational material, which meets the requirements of the student of education in terms of complexity and volume. The teacher must ensure that the basic level of learning is mastered in the specified time. For each definition or meaningful dose of educational material, the teacher needs to develop a system of tasks that differ in the level of assimilation of educational information. At the same time, they may be different in form, scope, purpose, but relate to the assimilation of certain information or a method of action.

Let's consider the sequence of actions of the teacher regarding the creation of tasks of different levels on a certain subject of an educational discipline.

1. It is necessary to clearly determine the amount and volume of educational information (definitions, formulas, structures, algorithms, technologies) that is subject to assimilation at different levels. To do this, it is worth analyzing the educational professional program in order to understand exactly what program results should be achieved when studying the educational topic and thanks to which educational material (the number of doses and their volume).

2. It is necessary to determine the requirements for the professional skills of those seeking education and establish their relationship to the program results and educational doses of information.

3. Determine the skills corresponding to each of the 4 levels of assimilation of educational information.

4. For each skill, choose a list of tasks that correspond to each of the 4 levels of assimilation of educational information.

5. Distribute tasks that determine a certain level of assimilation of educational information, in order of increasing complexity.

6. In the list of tasks, the minimum (initial), average, sufficient and high level of tasks should be clearly defined, so that students can choose the appropriate level of difficulty for themselves.

7. Determine the purpose of each task and correlate it with the learning goals.

8. Selection of the type and type of control for each task.

9. Determination of the principles, objects and functions of control of each task.

10. Analysis of the organizational and pedagogical conditions for applying each type of task.

11. Development and review of tasks of different levels by topic.

12. Determination of evaluation criteria for each task according to the level of assimilation of educational information.

13. Coordination of various tasks according to the time and frequency of their implementation during the study of a certain topic of an educational discipline.

14. Organize self- and mutual control of education seekers according to the developed evaluation criteria for each type of tasks.

USE OF SOCIONIC ANALYSIS AS AN ELEMENT OF INNOVATION MANAGEMENT

Viktor Leshchynskyi,

Candidate of sciences in public administration
National Expert Construction Alliance of Ukraine, Kyiv, Ukraine;

In modern management, the main competitive advantage of a successful organization is its staff. The use of socionic personality models in personnel management will be able to provide a predictive approach to personnel management, allowing to obtain the maximum return on personnel resources. And in this situation, it is very important to use the means that modern scientific knowledge, in particular, socionics, can provide to achieve the set goals.

Today, socionics is used in such areas of organizational management as personnel selection, setting tasks and monitoring their implementation, working with clients and partners, and team building. The atmosphere of the collective, which is in the stage of formation, is determined by the selection of people, including the manager himself, as well as their placement in one or another position, which results in the structure of their interaction. The main personal question that inevitably arises when people are invited to work together: to take employees who are similar in behavior or, on the contrary, opposite? Most managers just follow the path of trial and error.

For them, the principle of personal devotion is paramount, not typological analysis. But many mistakes could be avoided if you approach the selection process from the standpoint of sociological analysis. The first principle of team building requires distinguishing narrow-profile teams from broad-profile teams. The former are engaged in solving homogeneous tasks, and the latter - heterogeneous tasks. Formally, a distinctive feature of a narrow-profile team is the unity of place and time: the efforts of its members are added in the same place and at the same time. Any organization with a democratic style of management, which is engaged in large-scale activities, where there are stages of ideation, development, implementation and establishment of

relations with the public, will have a wide-ranging team in its composition. Personal diversity greatly contributes to a positive result when discussing a multifactorial problem, where opposing approaches of equal strength have emerged and it is necessary to cooperate at the negotiating table. This is the fundamental psychological difference between teams of a broad profile. The need for multidisciplinary teams will obviously grow more and more. The second principle of team building concerns the distribution of roles in the team. In order for the team to work at its full potential, the leader, the girlfriend, the "right hand" of the leader, third, the simple performers and, fourth, the participants who are pushed away from the main activity of the group, must stand out. Thanks to socionic analysis, it is possible to predict in advance how effective the initially chosen arrangement of people will be.

Therefore, a viable team rotates periodically. However, not to the extent that the lowest-status group member becomes the leader. Established leadership and rigidly defined roles are justified only when the team is performing an extremely narrow task. The more multidisciplinary the team becomes, the more democratic the leadership becomes. Thus, the use of socionics mechanisms in solving innovative management problems puts in the hands of the head of the organization an effective tool for forming teams capable of proposing (formulating) a new idea and successfully implementing it in practice.

ОСОБЛИВОСТІ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Лаврухіна Катерина Олександрівна

к.е.н., доцент кафедри Економіки будівництва
Київський національний університет будівництва і архітектури

м.Київ, Україна

lavrukhina.ko@knuba.edu.ua

Вступ. Цифровізація в інформації сучасної економіки представляє собою процес впровадження цифрових технологій в різні аспекти економічного життя. Це включає використання інформаційних технологій, цифрових платформ, аналітики даних, штучного інтелекту та інших інновацій для оптимізації бізнес-процесів та управління ресурсами. Цифровізація економіки розширює можливості бізнесу, стимулює інновації та впливає на всі сфери економічної діяльності, змінюючи способи функціонування та конкуренції підприємств на світовому ринку. У даному дослідженні розглядаються особливості діджиталізації промисловості України в умовах військового стану. Діджиталізація стає критично важливою для забезпечення стабільності та ефективності промислових процесів в умовах надзвичайних обставин. Військовий стан диктує необхідність адаптації до нових реалій, включаючи розширене використання цифрових технологій для підвищення оперативності та безпеки виробництва. Проаналізовано вплив війни на цифрову трансформацію галузей, визначено ключові виклики та можливості, що виникають у зв'язку з цим. Розглянуто приклади успішної інтеграції цифрових інструментів в українській промисловості під час війни, а також перспективи подальшого розвитку діджиталізації у повоєнний період. Окрему увагу приділено ролі державної підтримки та міжнародної співпраці у процесі цифрової трансформації промисловості України.

Результати та обговорення. Процес цифровізації інформації передбачає перетворення аналогових даних у цифровий формат. Це означає, що інформація, яка раніше існувала у вигляді фізичних об'єктів або сигналів, стає цифровим кодом, який можна зберігати, обробляти та передавати за допомогою електронних пристроїв. Цифровізація інформації відіграє ключову роль у сучасному світі, сприяючи покращенню зберігання, обробки та обміну даними, а також прискорюючи розвиток інформаційних технологій у різних сферах життя. Розглянемо різницю між загальною та економічною цифровізацією інформації:

- ✓ Загальна цифровізація інформації: охоплює широкий спектр сфери життя та діяльності, включаючи освіту, культуру, науку, медицину тощо. Загальна цифровізація національних систем впровадження цифрових технологій в різні галузі, покращення доступу до інформації та сприяння розвитку суспільства
- ✓ Економічна цифровізація інформації: це спеціальний аспект цифровізації, що зосереджений на впровадження цифрових технологій в економіку для оптимізації бізнес-процесів, підвищення ефективності та створення нових цифрових бізнес-моделей. Економічна цифровізація спрямована на зміну економічного ландшафту через використання сучасних технологій.

Цифровізація інформації в сучасній економіці є ключовим фактором розвитку, який сприяє оптимізації бізнес-процесів, підвищенню ефективності управління та створенню нових бізнес-моделей. Впровадження цифрових технологій дозволяє підприємствам краще адаптуватися до швидкозмінних ринкових умов і забезпечує конкурентні переваги на глобальному рівні. Розглянемо докладніше практичні приклади застосування цифровізації, які представлені в сучасній економіці.

Цифровізація інформації в сучасній економіці представлена:

Електронна комерція (e-commerce): Розвиток цифрових технологій прогресуючому розвитку електронної комерції, де товари та послуги продаються

та купуються через Інтернет. Це впливає на спосіб здійснення торгівлі та взаємодії компаній з клієнтами.

Цифрові фінанси (fintech): Розробка цифрових фінансових послуг, таких як мобільні платежі, онлайн-банкінг та криптовалюта, змінює фінансовий ландшафт та прискорює фінансові операції.

Цифровий маркетинг: Використання інтернет-маркетингу, соціальних мереж та аналітики для реклами, просування та аналіз ефективності маркетингових завдань.

Індустрія 4.0: Впровадження цифрових технологій у виробничі процеси, що включають використання Інтернету речей (IoT), штучного інтелекту, розширеної реальності (AR) та інших інновацій.

Аналітика даних: Застосування аналізу даних для прийняття рішень, виявлення тенденцій та оптимізації бізнес-процесів.

Хмарні технології: використання хмарних обчислень та зберігання даних для полегшення доступу до інформації та спільної роботи.

Бачимо, що саме Індустрія 4.0 в аспекті цифровізації інформації добре зарекомендувала себе в промисловості і економіці:

1.Цифрова трансформація виробництва:

Індустрія 4.0: Спрямована на повну цифрову трансформацію виробництва, включаючи повний цикл від дизайну дообслуговування.

2.Інтернет речей (IoT) та зв'язаність:

Індустрія 4.0: Використовує мережу підключених пристроїв та обладнання для збору та обміну даними в реальному часі.

3.Великі дані та аналітика:

Індустрія 4.0: Використовує аналіз великих обсягів даних для отримання інсайтів та прийняття управлінських рішень.

4.Штучний інтелект (AI) та машинне навчання:

Індустрія 4.0: Використовує штучний інтелект для автоматизації прийняття рішень, оптимізації процесів та прогнозування умов роботи обладнання.

5.Гнучкі технології виробництва:

Індустрія 4.0: розвиває гнучкі системи виробництва, які можуть адаптуватися до змін у виробничому середовищі.

6.Екосистеми та цифрові платформи:

Індустрія 4.0: створює екосистеми та цифрові платформи, що об'єднують різні галузі та учасників для спільного створення значення.

Процес переходу від Індустрії 3.0 до Індустрії 4.0 відзначається інтеграцією новітніх цифрових технологій у виробничі процеси та управління підприємствами (рис.1). Індустрія 3.0 характеризувалася автоматизацією виробництва та впровадженням електронних систем керування, тоді як Індустрія 4.0 включає використання Інтернету речей (IoT), штучного інтелекту, хмарних обчислень і великих даних для створення «розумних» фабрик. Це дозволяє досягти вищого рівня гнучкості, ефективності та продуктивності у виробництві, забезпечуючи інтеграцію та взаємодію між всіма елементами виробничого процесу в реальному часі.

Рис.1.Основні принципи переходу з 3.0 на 4.0

Висновки. Компанії та уряди повинні використовувати автоматизацію та штучний інтелект, щоб отримати вигоду від підвищення ефективності та

продуктивності, а також переваг для суспільства. Ці технології створять економічні надлишки, які допоможуть суспільству керувати зміною робочої сили. З одного боку, експортоорієнтовані підприємства продовжують активно впроваджувати та використовувати інновації. З іншого боку, багато підприємств зазнали великих втрат у виробництві, продажах та експорті, що змушує їх уживати всіляких заходів для виживання у складних кризових умовах військового стану.

Бачимо, що цифровізація в Україні майже не охоплює промисловість, через що не сприяє значному економічному ефекту. Поняття цифровізації в Україні відрізняється від загальносвітового. Цифровізація сприймається специфічно і розуміється переважно як створення нових сервісів. Проте цифровізація охоплює ширше коло – це коли не тільки ІТ-компанії, а й усі галузі, включаючи будівництво, сільське господарство, обробну промисловість, транспорт, пронизані інтеграційними процесами через цифровізацію. Тобто сервісна компонента без фізичного продукту, навіть за умови використання передових технологій, не дає значного економічного ефекту. Цифровізація майже не стосується української промисловості, і проблема не тільки в зниженні темпів її зростання, а й у відсутності інноваційних досліджень і розробок у цій галузі.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСЬ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Максим Дружинін,

кандидат технічних наук, доцент, докторант

Київський національний університет

будівництва та архітектури

У сучасних дослідженнях найчастіше перевага надається вивченню конкурентоспроможності товару (послуги). Віддаючи належне такому підходу, все ж таки найбільш важливою як з мікро-, так і з макроекономічних позицій є конкурентоспроможність підприємства. Товар (послуга), перш за все, виступає як результат виробничо-господарської діяльності, здійснюваної підприємством. Саме на підприємстві на етапі технічної підготовки виробництва і безпосередньо в ході виробничого процесу закладаються ті якісні характеристики товару, котрі формують його споживчу цінність, що відповідає вимогам ринку. Підприємство з урахуванням зовнішніх обставин і власних можливостей визначає стратегію просування і збуту продукції, створюючи умови для успішної її реалізації споживачам. З погляду макроекономічних процесів конкурентоспроможність галузі, регіону або національної економіки може бути реалізована тільки через виробничо-господарську діяльність відповідних підприємств. Конкурентоспроможність – річ змінна. Відомо, що, якщо система не розвивається, вона у результаті гине; це повною мірою стосується готелів. Звичайно, мова йде не про фізичну загибель, а про те, що готель може втратити свої позиції на ринку у зв'язку з відсутністю необхідних ресурсів для здійснення своєї діяльності. Самий поверхневий аналіз діяльності таких готелів показує, що на якомусь етапі їх розвиток не відповідає вимогам дійсності і вони задовольнялися станом, який колись дозволяло їм отримувати гарні фінансові результати. Але в сучасних умовах, коли склався і працює ринок готельних послуг, який розбитий на сегменти і всередині кожного сегмента йде жорстка

конкуренція, для збереження конкурентоспроможності необхідно розвиватися, причому безупинно. Щоб здійснити певну конкурентну готельну послугу, підприємство повинно мати основні й оборотні кошти. У цьому плані готельна діяльність характеризується низкою особливостей: виробництво і реалізація послуги не залежать від часу; готель повинен бути постійно готовою надати послугу. Причому внаслідок сезонності, нерівномірності попиту на готельні послуги в готельному господарстві повинні бути передбачені резерви основних, оборотних та інших засобів; реалізація готельних послуг не потребує посередників і в створенні або допомогі спеціальних збутових структур; у виробництві готельних послуг відсутня незавершене виробництво. Оскільки кожен покупець має індивідуальний критерій оцінки задоволення власних потреб, конкурентоздатність здобуває ще й індивідуальний відтінок. Кількість її параметрів залежить від виду та складності продукту в технічному і експлуатаційних відносинах, а також від необхідної точності оцінки, мети дослідження та інших зовнішніх факторів. Особливе місце у забезпеченні та підтримці конкурентоспроможності послуги займає сервіс – за його відсутності послуги втрачає споживчу цінність (або частина її), стає неконкурентоспроможним і відкидається споживачем. У сервісне обслуговування готельного господарства включається безліч різноманітних послуг. Перелік послуг постійно доповнюється, видозмінюється і диференціюється в залежності від розмірів готелю, її місця розташування, рівня комфортабельності й інших причин. Виробництво готельних послуг вимагає високих матеріальних постійних витрат при істотно менших змінних витратах.

METHODS OF ORGANIZING DISTANCE EDUCATION

Julija Mahmudova, head of bachelor study program

Ksenija Doronina, head of master study program

Baltic International Academy, Riga, Latvia

The vast majority of countries closed face-to-face learning in educational institutions at least for a while and switched to distance mode. At the Baltic International Academy, distance learning of academic disciplines is organized with the help of a networked learning system, also called a web-based learning system, which provides a variety of multimedia opportunities combining text, audio, video, three-dimensional models, animation and graphics. Based on this, we have proposed a method of organizing distance learning. The purpose of the methodology was developed based on the structure and functions of their professional activity. The purpose of the methodology was the formation of professional competence through the provision of knowledge, skills, experience and professional qualities. The tasks of the methodology are defined as the formation of future specialists' theoretical base on the basics of educational innovation, elements of creativity in the performance of professional tasks and functions in the conditions of a changing educational environment, the formation of future specialists' theoretical base on the basics of educational innovation, elements of creativity in the performance of professional tasks and the skills of designing innovative technologies . We offer the following principles for the development and implementation of the methodology: the principle of scientificity, the principle of systematicity and consistency, the principle of accessibility of learning, the principle of connection between learning and life, the principle of consciousness and activity in learning. training, the principle of clarity in training, the principle of the strength of assimilation of knowledge, skills and abilities, the principle of an individual approach, the principle of emotionality of training. the principle of creativity (creativity) and the principle of innovation. The methodology was implemented on the basis of three stages: preparatory, main and corrective. The

preparatory stage consisted in training teachers and students to work on platforms for distance learning. Recommendations for using the Google Meet and Google Jamboard platforms have been developed. The main stage involved their introduction into the educational process. The corrective phase provided adjustments to our methodology based on the experience gained. The application of the methodology allows students to form a system of knowledge and skills in the field of design and implementation of innovative learning technologies, the ability to develop strategic and tactical programs for the introduction of innovations in their own activities, as well as to express their expertise. Further research will be aimed at improving the methodology developed by us.

PROFESSIONAL GENDER STEREOTYPES OF YOUTH STUDENTS

Andrii Martynovych,

research associate

Kyiv Agrarian University

of the National Academy of Agrarian Sciences

Ukrainian society is characterized by a certain conservatism and stereotyped thinking, which affects the possibility of realization in the professional sphere, we are talking about professional gender stereotypes, which cause psychological pressure on the personality of men and women, lead to a lack of a clear idea of the objective realities of life, restrain changes, prevent implementation of innovations in the economic, and therefore, professional spheres. All this leaves its mark on the understanding of which profession to choose, which way to satisfy one's needs, which norms and rules of behavior to learn in order to be accepted in society. The question of the need to ensure gender equality in our society, which requires a new outlook, according to which the stereotypical idea of women and men should be replaced by the idea of gender-independent development, emerges acutely.

Gender equality is enshrined in the Constitution of Ukraine. The State Social Program for ensuring equal rights and opportunities for women and men for the period until 2025 was adopted for the development of these provisions. A survey of student youth, which was conducted among students of the Kyiv Agrarian University of the National Academy of Sciences, confirmed the hypothesis of the existence of professional stereotypes and the division into "female" and "male" professions. The majority of young men do not want to work as an accountant and have given up this profession in favor of a manager, although it is not excluded that both men and women can work as an accountant, and vice versa, most of the girls expressed their opinion. desire to work in this field. In addition, depending on the gender of the students, there are different ideas about the opportunities for self-realization of women and men in Ukrainian society.

Thus, the majority of student youth believe that women and men have the same opportunities for self-realization, while 61% of female students believe that there are no equal conditions. It was found that 10% do not understand the concept of gender, gender stereotypes. Misunderstanding of the key aspects of gender theory leads to a stereotypical perception of reality by student youth, leads to discrimination of persons of different sexes. In order to overcome stereotypical thinking about gender issues, recommendations have been developed for the introduction of the special course "Gender Stereotypes" into the educational process, which will be able to expand traditional ideas about men and women in society, about the socially established roles of men and women in everyday and professional spheres.

PREREQUISITES OF BUSINESS DEVELOPMENT DIVERSIFICATION STRATEGY

Renāte Indrika,

Lecturer, PhD student,

Baltic International Academy, Rīga, Latvia,

Lecturer, College of accountancy and finance,

Rīga, Latvia

For an enterprise of any form of ownership and different scale of economic activity, it is important to manage economic activity and determine the strategy of future development. There is no single strategy for all enterprises, so every enterprise that wants to survive in difficult market conditions develops its own strategy based on the analysis of the external environment, its own potential, based on the goals and mission of the organization. Development of an organization's strategy is not an end in itself of strategic business management. When diversifying, the enterprise must make certain efforts to create competitive advantages, ensure a certain potential for maintaining competitive advantages, without which success in a new, diversified business field is problematic. As a result of diversification, firms can turn into complex multi-industry complexes. Diversification can be considered not only at the level of an enterprise, firm, company, corporation, but also at the level of an industry, at the level of the entire country. The lack of qualitative changes in increasing the competitiveness of the products of most non-raw industries limits the possibilities of their sustainable growth and development. In such conditions, the accelerated diversification of the structure of the Ukrainian economy becomes one of the priority tasks of the modern stage of development.

The main criterion for characterizing the type of diversification is the principle of merger. In a functional merger, companies or their divisions connected by the production process are united. In the case of an investment association, consolidation

is carried out without taking into account the commonality and connectedness of production processes.

In practice, an enterprise can simultaneously apply several diversification strategies, that is, apply a combined strategy, following, for example, a certain sequence in the implementation of strategies. The end result of a diversified firm's strategic activity seems deceptively simple. This is a combination of new types of products, markets and technologies, which are developed and implemented in companies with the aim of increasing the economic efficiency of operations. The transition to diversification requires a redistribution of the firm's resources: methods of obtaining and consuming them, dynamics of product development and modernization, modification of product sales channels, advertising, etc.

At first glance, strategic decisions resemble the task of capital investment, which is also related to the allocation of resources. It is believed that diversification, on the one hand, reduces the risk of the enterprise by eliminating dependence on one set of goods, market, consumer, supplier, but, on the other hand, increases it, because the risk characteristic of diversification appears. The implementation of the diversification strategy often leads to the need to change the organization of the production process, the organizational structure, and the implementation of personnel management. Today, Ukrainian entrepreneurs are actively implementing a diversification strategy for business development, expecting to use it to improve their activities and reduce commercial risks. And here it is necessary to remember and take into account that diversification has both positive and negative sides.

LEADERSHIP COMPETENCE AS A DETERMINANT OF THE EFFICIENCY OF MODERN SPECIALISTS IN THE ECONOMIC FIELD

Dmytro Novykov,

graduate student

Kyiv National University of Construction and Architecture

The task of modern institutions of higher education is to create a platform for the formation and development of a nationally conscious, comprehensively developed personality, capable, on the one hand, of clearly and qualitatively performing functional duties, and on the other hand of thinking innovatively, making non-standard decisions and acting in conditions of permanent crises, to be a leader in future professional activities.

This, in turn, determines the importance of the future specialist's acquisition of leadership competence, thanks to which he will be able to make timely independent decisions, master the skills of persuasion, organize teamwork, and interact effectively with the social environment. This ability is especially relevant for specialists in the economic field, since increasing the efficiency of the enterprise's activity depends to a large extent on the effective teamwork of employees and taking into account their leadership potential. Despite a significant number of scientific works, the complexity of leadership as a social phenomenon still leaves a number of questions unresolved regarding the definition of the category "leadership competence" and the identification of its components.

The problem of leadership is today one of the most popular and at the same time the most difficult. The intellectualization of work, the strengthening of the creative component of mental work led to the need to find and apply new methods and tools of personnel management. Administrative influence is becoming less and less effective. The main tool of personnel management today is leadership, as evidenced by a significant number of studies by foreign authors. Many works of domestic and foreign scientists are devoted to leadership issues: I. Adizes, U. Bennis, R. Blake, , A. Doronin,

O. Petryaev, S. Filonovich, J. Maxwell, J. Mouton, F. Fiedler, U. Reddin, F. Yettona, G. Yukla, R. Thomas. Their analysis made it possible to define the concept of leadership competence of specialists in the economic field as an integrated personality quality that characterizes the ability to show certain traits of a leader depending on the situation, trying to make the most of their own internal potential and the potential of their followers to achieve the set goal.

The generalization of the results of the analysis of the scientific works of V. Gladkova [1], O. Dyakiv, S. Prokhorovskaya [2], P. Khaitova [3] made it possible to single out the structural components of the leadership competence of future specialists in the economic field, namely the cognitive (system of knowledge that should be possessed learner of modern leadership theories, the basics of technical management, ways to improve one's own management style, and effective management methods significance), integrative-active (a system of organizational and communicative skills that ensure the ability of students to educate integrate the activities of the group as a single team) and personal (complex of leadership traits and qualities).

Acquiring the specified knowledge, skills and qualities takes place over a long period of time, but higher education institutions play a leading role in their formation, creating a platform for the formation of leadership competence.

Literature:

1. Hladkova V.M. Acmeological competence of a manager-leader of an educational institution / V.M. Hladkova // International Scientific Journal of Universities and Leadership. – 2017. P. 1–11.;
2. Dyakiv O. P., Prokhorovska S. A. Structure of leadership competencies of a manager / O.P. Dyakov, S.A. Prokhorovska // Scientific bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic Sciences. – 2013. - No. 6. - P. 48–55.;
3. Khaitov P. O. Development of transformational leadership in public service / P.O. Khaitov // Diss. Ph.D. sciences from state management - Dnipro, 2017. - 212 p.

ЛІДЕРСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ірина Сотнікова,

кандидат економічних наук, доцент
Інститут інноваційної освіти КНУБА

Дмитро Приходько,

доцент кафедри менеджменту в
будівництві, кандидат технічних наук, доцент
Київський національний університет будівництва та архітектури

Максим Горбач,

доцент кафедри менеджменту в будівництві,
кандидат технічних наук, доцент
Київський національний університет будівництва та архітектури

Сучасні суспільно-політичні, економічні та культурні трансформації зумовлюють нагальну й гостру потребу в ґрунтовно освічених, інтелектуально сміливих та незаангажованих молодих і зрілих людях, здатних інноваційно мислити і діяти в умовах перманентних криз. Формування такої особистості – надмета системи вищої професійної освіти, що орієнтує її на виховання лідера – творчого, духовно-морального представника світової спільноти й громадянина своєї держави. Це, у свою чергу, зумовлює важливість набуття майбутнім фахівцем лідерської компетентності, завдяки якій він у подальшій професійній діяльності зможе ухвалювати своєчасні самостійні рішення, оволодівати навичками переконання, ефективно взаємодіяти з соціальним оточенням. Саме сформована лідерська компетентність забезпечує здатність ефективно формувати команду, вести за собою інших, бачити перспективні можливості, приймати оптимальні рішення та нести за них відповідальність. Феномен

лідерства, проблеми прояву лідерських якостей досліджували вітчизняні (Д.Алфімов, С.Гармаш, О. Нестуля, Т.Полковенко, О. Романовський) і зарубіжні науковці (К. Blanchard, Е.Вогардус, М. Weber, L. Carter, F. Massaric, F.Fiedler). Проте, незважаючи на значущість отриманих результатів, на сьогодні у науковій площині не існує однозначного погляду на суть лідерської компетентності сучасного фахівця. Як зазначає В. Жигір, лідерська компетентність є ступенем здатності фахівця реалізувати цілі, завдання, функції та технології лідерського управління [1]. Лідерська компетентність, переконливо доводять В. Лугова та О.Єрмоленко, є здатністю особистості фахівця до чіткого формулювання бажаних результатів; бачення перспективи; встановлення відносин співробітництва; освоєння нових форм навчання [2]. На основі результатів аналізу першоджерел лідерську компетентність майбутніх фахівців визначаємо як соціально-детерміноване системне динамічне утворення в складі професійної компетентності, яке передбачає здатність мотивувати, надихати, переконувати, доносити задачі/матеріали, бути відповідальним; мати високі рівні: теоретичних знань, емоційного інтелекту, комунікативних навичок та навичок командоутворення. Таким чином, сучасні тенденції реформування професійної освіти активізують наукову спільноту на пошук ефективних моделей формування лідерської компетентності у сучасних фахівців як передумови їхньої успішної професійної діяльності.

Література:

1. Жигір В. І. Сутність та зміст лідерської компетентності майбутнього менеджера освіти // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. –2015. - Вип. 130. - С. 34– 37.
2. Лугова В. М., Єрмоленко О. А. Напрями розвитку лідерської компетентності керівників українських підприємств // Проблеми економіки. – 2012. - № 1. - С. 64–67.

РОЛЬ СИСТЕМИ ОСВІТИ У РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ СУСПІЛЬСТВА

Світлана Сазонова,

к.е.н.,

Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій,
Київ, Україна

Ольга Столяр,

викладач,

Київський аграрний університет
Національної академії аграрних наук України

Важко переоцінити роль освіти у відтворенні національної економіки країни, що є основою для економічного зростання, формування цивілізованих відносин, матеріального та духовного добробуту тощо. В ХХІ столітті система освіти може стати підґрунтям переходу до нового типу історичного розвитку суспільства, за рахунок формування альтернативи споживчій цивілізації, яка вже поставила людство перед реальною небезпекою «кінця історії». З усіх соціальних інституцій, які можуть впливати на процес реформування переходу людства до сталого розвитку, система освіти є потенційно найбільш ефективною. Однак вона сама зараз переживає системну кризу, яка є складовою та фактором поглиблення загальної соціально-економічної кризи. Економічні проблеми освіти стають головними проблемами нашого часу та найближчого майбутнього. Йдеться не тільки і не стільки про відтворення робочої сили суспільства, скільки про стан суспільства в цілому, та формування можливостей його збереження і розвитку. При такому підході система освіти не може обмежуватися традиційними методами, ідентичними галузевим економікам, що полягають у розгляді таких специфічних економічних проблем, як планування, організація,

виробництва, фінансів, заробітної плати, бюджету тощо. Необхідно перенести центр ваги з цих зовнішньоекономічних форм на основні характеристики освіти та освітніх послуг, щоб визначити закономірності розумової, а не фізичної праці, беручи до уваги індивідуалізацію виробництва.

Можливості для прогресу базуються не лише на знаннях, а й на відповідній економічній поведінці людей, сформованих системою освіти. У цьому сенсі освіта є інструментом для формування інноваційно-функціональної системи людини щодо суспільства, виробництва, навколишнього середовища тощо. Україна в світових рейтингах посідає останні місця серед високорозвинених країн світу за всіма показниками розвитку. Необхідно впроваджувати кардинальні реформи та формувати нову концепцію розвитку суспільства за рахунок системи освіти. Отже, зв'язок економічних аспектів освіти з іншими її аспектами актуалізує важливість політичного та економічного підходу до аналізу існуючих проблем, створює необхідність у розробці теоретичних припущень щодо відтворення потенціалу суспільства.

EXISTING APPROACHES TO THE RESTRUCTURING OF A COMPETITIVE ENTERPRISE

Ryzhakova Halyna,

Head of the Department of Management in Construction,
Doctor of Economic Sciences, Professor
Kyiv National University of Construction and Architecture

Chuprina Iurii,

professor of the Department of Management in Construction,
Doctor of Economic Sciences, Professor
Kyiv National University of Construction and Architecture

Chupryna Khrystyna,

professor of the Department of Management in
Construction, Doctor of Economic Sciences,
Associate Professor
Kyiv National University of Construction and Architecture

Considering the existing numerous literature on the problems of restructuring and technical rearmament of enterprises, it is easy to note the waves of interest in the problem that coincide with major shifts in the economy. The world energy crisis of the 1970s, the introduction of the neoliberal course in the 1980s, reforms in the countries of the former socialist camp, the formation of the "knowledge economy" in the 1990s - the beginning of The 2000s are caused by crisis phenomena and a request to find ways to overcome them. Also, it is not difficult to notice that the studies reflect the specificity corresponding to the situation in one or another economy. Waves of mergers and acquisitions in the United States, changes in Japanese corporations in deflationary conditions, renewal of the public sector of the PRC economy, mass privatization in the

countries of Eastern Europe pose different kinds of problems. Summarizing the existing approaches to enterprise restructuring, we focus on the leading aspects: these are radical changes in assets and areas of activity (portfolio restructuring), organization, and finances. Western researchers prefer the first aspect. Changes in the company's assets create conditions for the investment process and for successful activity in the post-restructuring period. Restructuring cannot in any way be reduced to improving production efficiency. It is necessary to redistribute the capital and direct it to new projects and to change the work organization of the enterprise. The success of all macroeconomic policies depends on how effective this deep microeconomic transformation will be.

Examining the experience of enterprise restructuring in Eastern Europe, "defensive" and "strategic" types are distinguished. In the first case, the desire to reduce production costs and achieve break-even dominates, in the second case, well-thought-out business projects are implemented that change both the production profile and the technological basis of the company's activity. One of the trends of "strategic" restructuring and redistribution of assets for enterprises operating in transformation economies can be vertical integration of businesses. The high resource-intensiveness (energy-, capital-, and labor-intensiveness) of the production of large enterprises that began operating during the Soviet era makes their activity effective only for very large volumes of output, when economies of scale reduce the relative share of large fixed costs in the cost price. The impossibility of maintaining high volumes of output in the face of intense external competition on the domestic and foreign markets leads to unprofitability, washes out working capital, causes underinvestment, and makes the state of the enterprise catastrophic.

EFFICIENCY OF INDUSTRIAL ENTERPRISE RESTRUCTURING

Pokolenko Vadym,

professor of the department of management in construction,
doctor of technical sciences, professor
Kyiv National University of Construction and Architecture

Shpakov Andriy,

vice-rector for educational and methodological work,
doctor of economic sciences, professor
Kyiv National University of Construction and Architecture

Petrukha Nina,

associate professor of the department of management in
construction,
candidate of economic sciences, associate professor
Kyiv National University of Construction and Architecture

The effectiveness of the restructuring is determined by effective changes in the use of assets and in the production profile of the enterprise. The reorientation of capital to other types of activities, the group's business is a prerequisite for an effective investment process and the company's return to profitability.

In the process of conducting an analysis of the organizational and technical level and the development of the production of an industrial enterprise, it is necessary to follow the following phasing:

- to determine operational indicators of the technical level (purpose indicators and reliability indicators);
- production and technological indicators (technological indicators);
- economic indicators.

For enterprises whose production assets and production profile were formed in the past, it is important to overcome the "trap of scale". Planning to reduce the cost of production due to a sufficient increase in production is hopeless due to the incredible competition in the market in modern business conditions. We believe that restructuring of assets and technological renewal aimed at diversification of the company's activities, savings due to synergistic effect, implementation of innovative technologies and equipment, effective production organization are promising. Also, the characteristics of the factor models allow us to distinguish separate periods before and after the restructuring of the industrial enterprise. It is necessary to predict an increase in the overall efficiency of the use of production factors and the stabilization of the factor characteristics of the production process. The apparatus of production functions, in particular, the production function of a complex variable and the modified multiplicative production function of Cobb Douglas can be applied to the analysis of the overall efficiency of the implemented transformations. Given that the latter is aggregated and involves operations with sufficiently aggregated factors of production, the condition for its effective application is the sufficient scale of the enterprise and the degree of diversification of its activities. The economic interpretation of negative coefficients of elasticity of factors and the indicator of the total productivity of factors - the Solow balance, as well as the influence of factors on the volume of output of the enterprise at cost price [1; 2].

Therefore, it is necessary to use the potential opportunities of restructuring industrial enterprises, which will make it possible to reduce the specific weight of costs per unit of production, and for this purpose, it is necessary to direct the internal economic mechanism of the enterprise to improve the use of production capacities and basic production assets.

Literature:

1. Kononenko Ya. V. Economic evaluation of the efficiency of export-import activity of industrial enterprises: dissertation. ... candidate economy Sciences: 08.00.04. Sumy, 2018. 367 p.

2. Kozytska G. V. Restructuring of enterprises in the conditions of market relations: autoref. thesis ... candidate economy Sciences: 08.00.04. Mariupol, 2008. 20 p.

FORMATION OF ENTERPRISE DEVELOPMENT MANAGEMENT PROCESSES

Malykhina Oksana

DrSc (Economics), Professor,
Professor of the Department of Management in Construction,
Kyiv National University of Construction and Architecture

Serhii Zaichuk

teacher of the department of construction management
Kyiv National University of Construction and Architecture

Mudra Maria

Postgraduate student of the Department of Management in Construction,
Kyiv National University of Construction and Architecture

Socio-economic changes do not depend on the will and desire of a person, and in the enterprise system they are only objective in nature. The development of the enterprise can be carried out in various forms. A modern enterprise is often considered as a combination of two subsystems - the controlling and the controlled. Controlling subsystem (controlling entity) – exerts managerial influence on the controlled subsystem (controlling object) – production personnel, equipment, raw materials, technologies, etc. Therefore, the purposeful influence of the management system on the managed in order to ensure the process of transition from the current state of the enterprise to a better one compared to the previous state, in accordance with the set goals, is the basis of managing the development of the enterprise.

Effective management of the development of the enterprise is ensured by the implementation of a number of principles, which are the basic, initial provisions, established generally accepted, widespread rules of action and properties of economic processes. A comprehensive study of any control system should be carried out in the

following sequence: at the first stage, the structure of the control system is substantiated and the state of the control system is analyzed for a certain period of time; at the second stage, the organization of the management process is formed and carried out, that is, the functioning of the management system is investigated. The starting point of the study of the management system is the definition of the purpose of the system.

In a generalized form, the goal of management is the desired state of the management object in relation to the future. The main goal of enterprise development management is to ensure sustainable economic growth and simultaneous balance of business processes for stable operation and progressive development of the enterprise in the future. In the process of managing the development of the enterprise, the main goal, its main tasks and principles are implemented through the implementation of management functions.

Therefore, the implementation of enterprise development management processes is based on the use of various methods, tools, methods, as well as techniques and technologies. Statistical methods, methods of factor analysis, economic-mathematical modeling, forecasting and others are usually used for the formation of management goals, namely the development of the enterprise, as a dynamic process, which in combination form various methods of development assessment, development strategy selection and its modeling.

INNOVATION POTENTIAL AS A FACTOR OF STRATEGIC SUCCESS OF ENTERPRISES

Krychevs'ka Yuliia

Kyiv National University of Construction and Architecture

Kucherenko Oleksandr

PhD (economic sciences),

doctoral student of the department of management in construction,

Kyiv National University of Construction and Architecture

Fedorova Yana

PhD (economic sciences),

doctoral student of the department of management in construction,

Kyiv National University of Construction and Architecture

In modern realities, a completely new situation has developed, which is the basis for the development of market relations. However, the program of economic reforms requires serious changes, mainly related to the need to move from the macro level to the level of production determined to strengthen its competitive positions. An urgent task in modern conditions is the improvement of the entire enterprise management system, one of the directions of which is the introduction of innovations. Innovative processes become an important factor in the strategic success of enterprises in the market of goods and services, as well as in the durability and stability of their development.

The formation of the basis for the effective use of the innovative potential of enterprises is necessary for economic reasons. Modern market relations lead to increased competition between enterprises both in the domestic and foreign markets. Among the various methods and means of increasing the company's competitive position on the market, a special place is occupied by the activation of innovative

processes, the main element of which is the creation of new goods, services, information, intellectual values, etc. The implementation of the innovation process consists in the constant search for new opportunities, the ability to obtain and use new materials and intellectual resources from various sources to solve current problems. One of the key foundations of the national economy is the industrial complex, which unites the entire production sphere and therefore must conduct an active innovation policy.

Management of the innovative activity of the industrial complex, in all its spheres, at enterprises and at the stages of production, all this is largely fragmented, which significantly hinders the process of its reformation, negatively affects the quality of goods and services. The main tasks of the economy in the development of the innovative sphere of enterprises are the elimination of outdated forms of management, the improvement of technologies and the promotion of progress in the organizational structure of production as the basis of economic growth.

However, strengthening the enterprise's production-technological base by renewing fixed assets is a necessary but insufficient direction for stimulating its innovative development. In connection with this, the need to develop the foundations of management of such an integral component of the enterprise as innovative potential became more acute.

МАРКЕТИНГ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Чудовська Вікторія,

К.е.н., ст. дослідник

ВСП «Інститут інноваційної освіти» КНУБА

Завдання маркетингу формуються безпосередньо з проблем "продавців" та "покупців". Основна ж проблема завжди залишається незмінною "Як на нескінченному ринку покупцям і продавцям ефективно знайти один одного і зробити взаємовигідну угоду". Ця проблема для ринку освітніх послуг особливо актуальна. Адже насправді зараз освітні послуги не продається масово, це майже завжди штучний товар. На конкретну програму конкретного навчального закладу одночасно можуть бути записані десятки, іноді коли понад сотня людей. І зазвичай кожна така програма унікальна і "продається" індивідуально. Якщо розглядати класичний ринок очного навчання, то на ньому є хоч якась стабільність та матеріальна відчутність. У дистанційному (електронному) навчанні все набагато складніше. Для тих, хто пропонує освітні послуги: по-перше, немає довіри. Будь-який продавець дистанційних освітніх послуг має спочатку завойовувати довіру потенційних покупців. А дистанційно це зробити складніше. По-друге, зіткнення внутрішнього освітнього ринку та зовнішнього. Університети, великі компанії, державні установи мають навчальні центри. Зазвичай, вони протидіють "зовнішнім" освітнім послугам, зокрема і дистанційним. По-третє, відсутність або слабкий зворотний зв'язок. Так, звісно, компанії відстежують поточний попит на освітні послуги. Але загалом відстеження потреб ринку в освітніх послугах (особливо в державному секторі) дуже слабке. Хоча постачальники освітніх послуг повинні відстежувати потреби ринку, а передбачати їх. І тут проблема полягає в тому, що немає (або дуже мало) стратегічних рішень.

Відсутні ефективні механізми будівництва ланцюжка отримання освітніх послуг, що забезпечують запланований результат для споживача. А для державних освітніх установ існує ще безліч бюрократичних та законодавчих обмежень, які зводять нанівець класичні маркетингові заходи. По-четверте. Складність ідентифікації та подальшого доступу до цільової аудиторії. Важко знайти те, що потрібно, у “звалищі” інтернету та іншої реклами. Відсутність можливості “перезарядити” чужий електронний курс у свою навчальну траєкторію, тому що він кращий та зручніший. Відсутність можливості отримати легітимний (визнаний) документ про навчання або здобуту освіту на основі безлічі електронних курсів різних вендорів.

Маркетинг освітніх послуг може отримати потужні мотивацію та стимули до розвитку, якщо його вдасться вписати у значно ширший контекст маркетингу людського капіталу. Маркетинг людського капіталу — це, своєю чергою, складова маркетингу організації, це маркетинг її нематеріальних активів. Маркетинг минулого реагував передусім зміни ринкової кон'юнктури. Сучасний — на глибокі зміни в людях та результатах їхньої діяльності: суспільствах, ринках та культурах.

До ключового моменту надання освітньої послуги ведуть чотири важливі кроки: *пошук, розуміння, вибір, покупка*.

Таким чином навчальні заклади використовують електронні сертифікати як канал доступу до кіл спілкування своїх клієнтів.

FORMATION OF INNOVATION AND INVESTMENT BASE FOR THE DEVELOPMENT OF BUSINESS ENTITIES

Oleksandr Storozhuk

Postgraduate student

Kyiv National University of Construction and Architecture

Nataliia Kishchak

PhD

Kyiv National University of Construction and Architecture

Khomenko Oleksandr

PhD (Econ.), Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Management in Construction

Kyiv National University of Construction and Architecture

The investment sphere fully reflects the general economic situation in the country, which is characterized by a long crisis, a violation of reproductive proportions and a contradictory economic policy in the sphere of investment process activation. The experience of economic reforms in most countries with transition economies confirms that recovery occurs with the beginning of effective growth in real sectors of the economy. In this case, macroeconomic and political stability is necessary, but they are not sufficient conditions for revitalizing the investment process.

Taking into account the actual lack of domestic sources of financing for the implementation of large investment projects, on the one hand, and the significant "underinvestment" of most budget-generating industries, on the other, at the current stage of economic development, it is very likely that foreign direct investment can significantly contribute to the recovery of the economy. Moreover, given the geographical scale and diversity of the country's regions, the development and implementation of individual strategies for successful attraction of foreign direct

investment should take place in the regions themselves. Of particular interest is how and in which sectors foreign direct investment should be attracted in order to maximize the socio-economic impact for both the investor and the recipient region. The analysis of this issue seems to be particularly important and valuable practically in relation to the conditions of a specific region, which can combine significant investment potential with the most advantageous geographical location.

Scientists have confirmed that scientific and technological progress, as an important factor in the economic development of enterprises, regions and society as a whole, leads to the creation of an "innovative economy", in which active innovations become a decisive condition for the successful socio-economic development of society due to their active investment. The formation of innovation centers, which are aimed at increasing the efficiency of the use of innovation potential, should be based on the following requirements: the need to form a long-term strategic goal for professional retraining and personnel training; the presence of logic in the sequence, duration, content, information saturation of the proposed stages of training with the aim of increasing innovation; taking into account foreign experience in the training of management personnel; identification and consolidation of priority areas in the field of innovation in relevant regulatory documents; taking into account the factor of individualization of the process of improving the qualifications of employees based on the use of modern methods of training and professional development, etc.

COACHING AS AN EFFECTIVE TOOL OF PROJECT TEAM MANAGEMENT

Petrenko Hanna

PhD (Econ.), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management in Construction,
Kyiv National University of Construction and Architecture

Stepaniuk Roman

Postgraduate student of the Department of Construction Management,
Kyiv National University of Construction and Architecture

AntypenkoYevgen

Doctor of Technical Sciences, Professor, Department of Design,
Zaporizhzhia Polytechnic National University, Zaporizhzhia

Today, a manager with a high level of flexible skills is a valuable resource for an organization because he can monetize his competencies into capital. Yes, a manager who knows how to effectively build communications and forms a successful team increases the organization's chances of success. In the conditions of the digital revolution, the environment is changing and there is a need to adapt and manage changes in various aspects of human activity. We are witnessing significant changes in the economic environment, management and, accordingly, in education.

Today, education should form adaptive, social competences. Knowledge is updated so quickly that new curricula require changes not once a year, but much more often. In such conditions, one of the effective types of training is business training and coaching. A team is an association of like-minded people who are guided by a common goal. The project team (project team) is a set of employees who perform the functions of project management and project personnel. When forming a team, the project manager brings together a group of people, trying to unite them with a common goal

and defined tasks. Novelty, uniqueness, risk and transience are features inherent in the project, and they also determine difficulties during team formation. In order for the project to be successful, the rallying of people must take place before the team begins to work fully.

Continuous education, attending business trainings provides competitive advantages to active managers seeking professional growth. Business trainings help entrepreneurs avoid a number of mistakes, use time efficiently and implement ideas. The purpose of business training, as a rule, is to highlight the latest knowledge about the subject of business and the formation of permanent skills in the chosen field. In this way, business trainings meet the current demands of the market economy and are aimed at solving a specific task. This is a group study on one topic. In the process of business training, each participant determines for himself the most effective tools and methods that correspond to his temperament, personality type, and life situation.

As a result of the increase in demand for educational and consulting services, and the emergence of requirements taking into account individual situations, the following more client-oriented tool is gaining popularity: coaching. Coaching involves solving a specific task in a real situation, taking into account the customer's personality. Coaching helps the customer to develop his own "general line", inspires, supports and challenges. An effective coaching session brings desire and energy for further work. A professional Agile coach is able to motivate flexible organizational structures to successfully implement projects, motivate to learn new things, and helps to cope with resistance. An agile coach must constantly improve his emotional intelligence, because this is the key to effective communication in the team.

It is in the conditions of uncertainty, multitasking, the introduction of innovative measures and constant changes that a team led by an Agile coach should replace the classic management of a manager.

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT AS THE BASIS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES

Zhaldak Ruslan

Postgraduate student of the Department of Management in Construction,
Kyiv National University of Construction and Architecture

Prykhodko Oleh

Postgraduate student of the Department of Management in Construction,
Kyiv National University of Construction and Architecture

Trach Roman

DSc (Eng.), Professor,
Warsaw University of Life Sciences, Warsaw, Poland

Modern trends in socio-economic development dictate the need for changes in human resources management. The priority areas of the company's personnel policy are the optimization of personnel costs; transition to a new management model; brand development; automation of business processes; retention and motivation of human resources; creation of new jobs, etc.

Human resources management is becoming an increasingly important type of management activity and affects the entire cycle of enterprise management. In the context of innovative development, the use of standard indicators to evaluate the management of human resources of the enterprise, in most cases, recedes into the background, since they do not reveal many aspects of the intellectual component of human resources. Such indicators as emotional intelligence, the level of role transformation in the team, the correlation of the company's goals with the goals of employees, the level of employee qualifications, the readiness of employees to produce innovations, the level of staff development, commitment to innovations and other indicators, effective assessment of the quality of human resources, etc.

Currently, the study of the role and place of human resources in ensuring innovative activity and enterprise development is of particular importance. Personnel resources today are the main factor in the development of the country's economy and increase in competitiveness not only of individual enterprises, but also of countries, which proves their important role in the formation of the state's economy. Investments in people, and above all in their intellectual capital, come to the fore. As for human resources in the context of ensuring innovative activities of the organization, these areas have practical application today, as the scientific component is put in the foreground, and also creates a favorable atmosphere for work on its optimization. A. Fayol in his classical school of administration also gives rise to the modern concept of "human resources" in the following directions: humility and respect among staff; fairness of labor relations and wages; employee initiative; corporate spirit. So, we see the emergence of a modern direction, important for innovation-oriented enterprises, based on "harmonizing the interests of employees with the interests of the enterprise", as well as the distribution of proactive employees, without which the development of innovative activities is impossible. It is necessary to form a corporate spirit, which is an incentive for the development of innovative activities at the enterprise.

FORMATION OF AN ADAPTIVE MODERN APPROACH TO ENSURING ENTERPRISE SECURITY

Fesun Artem

PhD (Econ.),

doctoral student of the department of management in construction

Kyiv National University of Construction and Architecture

Gergi Denys

PhD (Econ.),

doctoral student of the department of management in construction,

Kyiv National University of Construction and Architecture

Bartko Vasyl

Postgraduate student of the Department of Management in Construction,

Kyiv National University of Construction and Architecture

In the modern conditions of the market economy, the financial and economic activity of the enterprise is affected by threats of various etiologies. Their content remains stable for a long time, but at the same time, both the form of their implementation and the scale of the damage they cause are constantly changing. The consequences of the impact of threats on the enterprise have a multi-vector character: the strategic stability of the enterprise is violated, the set goals are not achieved, the economic security of enterprises may be violated, etc. Recently, the problem of changing and adapting a modern approach to research and ensuring enterprise security has arisen. First of all, it is the result of qualitative changes taking place in socio-economic relations. The transition to a market economy, which led to an increase in the number of economic entities, and therefore to an increase in competition, led both to the transformation of the mechanism for ensuring the security of the enterprise, and to significant changes in the development of the country as a whole. At the same time,

there is a delay in theoretical research on the formation of the needs of enterprises from the point of view of ensuring their security, creating and explaining the conceptual foundations of building the security system itself. This delay affects the dominant orientation of all security measures exclusively on the security of enterprise resources, which was created as a result of the relevant actions of the business entity. Such a position on ensuring security was characteristic of the initial period of market transformations, when enterprises faced economic, political, criminal and other types of threats.

Recently, in our country, problems related to the security of enterprises have moved into the sphere of economic survival in market conditions. This led to the need for a new, resource-intensive approach in this field of research - highlighting the security of the enterprise as a specific resource, the possession of which would guarantee the enterprise's fulfillment of its mission to achieve its goals. This paradigm forces to solve the problems related to the development of theoretical assumptions for the study of security as a resource of the enterprise and the development of practical recommendations for its assessment and provision through the creation and improvement of the enterprise security system, which must be integrated with the enterprise management system as a whole.

DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE: MACROECONOMIC CONDITIONS

Malykhin Mykhailo, PhD

Katsiuba Ihor,

Kirik Yaroslav

Postgraduate students of the Department of Management in Construction
Kyiv National University of Construction and Architecture

The problem of the development of innovative entrepreneurship is of particular relevance in our country, which still has significant economic potential, but for various reasons will not gain significant rates of economic development. Innovative entrepreneurship differs from classical entrepreneurship in that: it is aimed at the development and promotion of new products and technologies; includes a high proportion of research and development costs; has a significant specific weight of research and laboratory equipment as part of fixed assets. Also, innovative products play a decisive role in the formation of the company's income, there is a high level of risk associated with the implementation of innovative projects, and venture funds are used as one of the main sources of financing.

To support the development of innovative entrepreneurship in all developed countries, the following measures of economic policy are applied:

- free transfer and provision on preferential terms of state property or land for the organization of innovative enterprises;
- preferential lending of scientific developments and partial financing of large-scale projects;
- write-off of a significant part of scientific equipment according to accelerated depreciation rates;
- the application of a system of targeted tax benefits, which are aimed at constantly increasing the volume of scientific expenses in large corporations, attracting

small and medium-sized businesses to innovative activities in the field of new technologies.

The active participation of the state in innovation processes is necessary in order for the private sector to have incentives for innovative activity, which are practically absent in an imperfect business environment. The main functions of state bodies in the field of innovation are:

- accumulation of funds for R&D and innovation;
- coordination of innovative activities;
- insurance of innovative risks;
- creation of a legal framework for innovative processes, including a system of intellectual property protection;
- introduction of state sanctions for the release of obsolete products;
- institutional support of innovation processes in the public sector;
- priority financing of innovative activities.

To change the situation in the economy of Ukraine, it is proposed to direct efforts in the following directions of innovative development:

- carry out modernization of existing fixed assets;
- increase the level of own R&D and management of intellectual capital;
- control production costs;
- to introduce new technologies of work organization in order to increase the return on one worker.

Creating conditions for the development of innovative entrepreneurship at the macro level will ensure permanent positive structural shifts in the economy of Ukraine.

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У МОДЕЛЮВАННІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ**

Линовицький Олег,

Науково-дослідний інститут
прикладних інформаційних технологій,
Київ, України

Чередніченко Ігор,

Науково-дослідний інститут
прикладних інформаційних технологій,
Київ, України

Гончарук Дмитро,

Науково-дослідний інститут
прикладних інформаційних технологій,
Київ, України

Використання інформаційних технологій у сучасній освітній практиці все більше зміщує акценти в бік особливої важливості використання комп'ютерних систем як засобу комунікації та побудови спільної діяльності всіх суб'єктів освітнього процесу. Цей процес потребує активізації психолого-педагогічних досліджень, спрямованих на виявлення ефективності різноманітних моделей використання інформаційно-комунікаційних технологій у моделюванні сучасних освітніх продуктів. Порівняльний аналіз існуючих інформаційних освітніх програм дасть змогу створити психолого-педагогічне забезпечення програмних продуктів, що розробляються, а експериментальний підхід до проектування та апробації таких освітніх засобів дозволить ефективно

використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освіта з самого початку.

Сьогодні залишаються актуальними кілька основних підходів до побудови освітніх інформаційних технологій. Перший пов'язаний із принципами програмованого навчання, важливими ознаками якого є їх адаптивність щодо особливостей діяльності учнів, завдяки наявності ефективного зворотного зв'язку. Це дозволяє ефективно використовувати навчальні програми, побудовані на подібному підході, у формуванні практичних знань і вмінь та просуванні в досліджуваному матеріалі. Проте він виявляється малоефективним у введенні учнів у нові галузі знань; вони перешкоджають розвитку творчого, рефлексивного мислення. На противагу цьому підходу можна назвати програми, побудовані за принципом конструктивізму, які передбачають самостійну дію студента в спеціально створеному предметному середовищі, яке є моделлю галузі знань, що освоюється. Тут учневі надається можливість виступати як суб'єкт, створюється простір для генерації ідей і цілей для дій. Але в той же час обмеженість цього підходу пов'язана зі спонтанним характером розвитку діяльності учня, найчастіше організованої у формі гри. На перший план висувається проблема перетворення зароджуваної ігрової форми діяльності в навчальну.

Серед спеціальних завдань проектування освітніх інформаційних технологій виділяють:

- створення умов для навчальної співпраці школярів і вчителів під час їх роботи;
- організація колективних «проектів», що вимагають взаємодії групи студентів з інформаційним засобом і груп студентів між собою;
- визначення оптимального балансу між різними формами навчання – з використанням і без використання інформаційних технологій.

У зв'язку з цим у розробці та прогнозуванні можливостей використання інформаційних технологій в освіті поступово виникла більш конструктивна і за своєю суттю гуманітарна спрямованість, яка виражалася у зміщенні акценту з

технічних засобів на власне предмет освітньої діяльності як ключового фактору у розроблених освітніх системах.

Відповідно до цього підходу в якості критичних характеристик освітнього інформаційного засобу визначено такі принципи:

- учень має стати суб'єктом навчальної діяльності, коли функції цілепокладання, контролю та оцінювання не покладаються лише на інформаційну систему;
- під діяльністю дитини слід розуміти не лише спонтанно виявлену активність у просторі ігрових операцій, де ігрова форма остаточно замінює навчальну;
- модельовані системи повинні бути спрямовані на формування чуттєво-предметної спільно розподіленої діяльності, в рамках якої відтворюються умови для виділення моделювання та дослідження вихідних відносин, що становлять сферу знань, що вивчається;
- така чуттєво-предметна діяльність повинна включати такі найважливіші компоненти організації спільної діяльності, як розподіл початкових дій учасників, перерозподіл і обмін діями, регуляція умов спілкування в процесі вирішення навчальних завдань.

Усі ці вимоги зводяться до розуміння сучасних інформаційних засобів як засобу, здатного забезпечити перехід від програмування та інструктування дитини чи ігрових форм діяльності до формування навчально-пізнавальних дій. Використання експериментального підходу до розробки та апробації таких освітніх засобів дасть змогу з самого початку ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Вважаємо, що проектування нових технологій у моделюванні сучасних освітніх програм має базуватися на принципі моделюючої діяльності, за якої відтворюються умови для пошуку, відображення в моделях та аналізу змісту сутнісних характеристик об'єкта засвоєння. При цьому інформаційні засоби навчання мають реалізовувати такі фундаментальні функції, як моделювання предметного змісту об'єктів навчання, моделювання відповідних узагальнених

способів дій, моделювання взаємодії та організації спільної діяльності, реалізація адекватних форм контролю та оцінювання дій учнів. У зв'язку з цим проведення експериментальних досліджень у цьому напрямі дає змогу максимально ефективно використовувати можливості інформаційно-комунікаційних технологій у моделюванні сучасних освітніх продуктів.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ЗА УМОВИ АКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ

Горський Станіслав,

Науково-дослідний інститут
прикладних інформаційних технологій,
Київ, України

Єсаулов Юрій,

Науково-дослідний інститут
прикладних інформаційних технологій,
Київ, України

Панчук Юрій,

Науково-дослідний інститут
прикладних інформаційних технологій,
Київ, України

Інноваційна проектна діяльність заснована на нових методах навчання та на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. У сфері освіти ці технології орієнтовані організацію пізнавального процесу з використанням безлічі різних джерел інформації задля досягнення поставленої мети, оформленої як проекту. Інноваційна проектна діяльність передбачає перетворення реальності та будується на базі відповідної технології, яку можна уніфікувати, освоїти та вдосконалити.

Актуальність оволодіння основами проектування обумовлена, по-перше, тим, що ця технологія має широку сферу застосування всіх рівнях організації системи освіти. По-друге, володіння логікою та технологією соціокультурного проектування дозволить більш ефективно здійснювати аналітичні та

організаційно-управлінські функції. По-третє, проектні технології забезпечують конкурентоспроможність спеціаліста.

В інструментальному комплексі проектної діяльності відповідно до його призначення автоматизовано такі функції:

1. Розподілені права доступу до сервісів та матеріалів.
2. Створення добірок матеріалів з урахуванням їх тематики, міжпредметних зв'язків та віку учнів.
3. Візуалізація, що дозволяє групувати електронні та цифрові освітні ресурси, показувати зв'язки між ними:
 - хронологічне позиціонування та візуалізація електронних та цифрових освітніх ресурсів на тимчасовій шкалі історичного розвитку;
 - географічне позиціонування та візуалізація електронних та цифрових освітніх ресурсів на інтерактивній географічній карті.
4. Взаємодія комплексу з порталами, де розміщені електронні освітні ресурси.

Робота з джерелами інформації є одним із завдань проектної діяльності. Вчитель може заздалегідь відібрати необхідний блок ресурсів та розмістити їх у папках проекту, а може надати учням можливість самостійного пошуку інформаційних ресурсів та зберігання їх у власних папках.

5. Організація індивідуальної та колективної проектної роботи учнів:
 - ведення учнями індивідуальних та групових проектів та творчих робіт;
 - організація виконання індивідуальних та групових проектів та індивідуальних творчих робіт;
 - планування та організація роботи групи учнів.

Таким чином, пропонований інструментальний комплекс проектної діяльності учнів є прикладом використання сучасних інформаційних ресурсів та технологій для забезпечення доступної та якісної освіти всіх рівнів та ступенів освіти.

INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN MECHANICAL BUILDING OF UKRAINE AND PROBLEMS OF ITS STATE STIMULATION

Oleksii Mostovenko,

Candidate of economic Sciences, associate professor

Dmytro Laposha

Postgraduate student

Olena Gerashchenko

Postgraduate student

Maksym Chernenko

Postgraduate student

Kyiv National University of Construction and Architecture

In the conditions of integration into the world community, the development of effective innovative entrepreneurship becomes an important component of economic growth. But the peculiarities of the economic mechanism of our country and global political-economic crisis phenomena force us to state the fact that the proper conditions and environment for innovative entrepreneurship have not been created in Ukraine. The problem of the development of innovative entrepreneurship is particularly relevant in the domestic engineering industry, which still has a certain economic potential, a developed structure, but is experiencing a long economic recession. Overcoming this recession and the development of mechanical engineering on an innovative basis requires the creation of incentives, the necessary institutional support and appropriate state support for subjects of innovative activity. The main factors inhibiting the development of the innovative component of domestic mechanical engineering are, firstly, the actual focus of state policy on consolidating the economic model, which is

based mainly on outdated technological systems; secondly, the underdevelopment of market institutions.

Insufficient attention to the processes of innovative modernization is associated with the following reasons:

- business entities working in the raw materials sector, having their niche in the world market and privileged (thanks to protectionist measures) business conditions at home, do not feel sufficient motivation to introduce innovations;
- in the innovative sector (in particular, in mechanical engineering), powerful business entities capable of initiating large-scale structural transformations have not been formed.

Therefore, the functions of the subject of targeted innovation policy and its institutional support must be assumed by the state. To achieve this goal, it is necessary:

1. To carry out an inventory of innovatively attractive enterprises with the determination of their possibilities for the production of science-intensive and high-tech types of machine-building products that would be in demand on the domestic and foreign markets.

2. Stimulate the reorganization of enterprises in the machine-building industry with the formation of large associations that would be able to carry out innovative changes based on their financial, organizational and scientific and technological potential.

3. To activate the formation of development institutes (venture innovation funds, business incubators, technology transfer centers), whose activities should contribute to the reduction of innovation risks by providing support for innovative projects at non-profit stages of implementation.

4. To optimize the system of budgetary scientific institutions of the branch profile according to the criterion of effectiveness of scientific and technical activity. For this, it is necessary to stimulate the creation of scientific and industrial chains for the implementation of innovative projects on a long-term basis, with the introduction of public-private partnerships.

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЗАСІБ САМООРГАНІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Марина Литвин,

викладач,

Київський аграрний університет

Національної академії аграрних наук України

У новій економіці XXI століття на першому плані виступає здатність оперативно і гнучко реагувати на всілякі непередбачувані ситуації. Визначаючи розвиток особистості в контексті її професійного становлення, водночас система вищої освіти пред'являє особистості серйозні вимоги, такі як здатність до самоорганізації, організації освітнього процесу, вміння планувати свій час, від яких залежить успішність у навчанні і наступна кар'єра майбутнього фахівця. Практика показує, що більшість молодих людей, які вступили до закладів вищої освіти, не вміють планувати свій час, а також раціонально використовувати його при підготовці до заліково-екзаменаційної сесії. У зв'язку з цим невід'ємним помічником здобувача освіти в організації часу може стати тайм-менеджмент, спрямований на організацію часу та встановлення пріоритетів при його використанні.

Тайм-менеджмент (англ. Time management), управління часом, організація часу - технологія організації часу і підвищення ефективності його використання. Управління часом – це процес тренування свідомого контролю за кількістю часу, витраченого на конкретні види діяльності, у якому спеціально збільшуються ефективність і продуктивність. Вміння ефективно організувати свій час – дуже актуальне завдання. У нескінченному потоці повсякденних справ легко можна заплутатися, адже з кожним днем їх стає все більше. Різноманітної інформації дедалі більше. Події відбуваються дедалі швидше. Потрібно вчасно реагувати на всі зміни, укладатися в більш жорсткі терміни. Незавершені вчорашні справи стають сьогоднішніми, а те, що не встигли зробити сьогодні, автоматично

перекладається на завтра. Такі або схожі ситуації часто трапляються у людей, які неефективно організують свій час.

Діяти ефективно і досягати успіху можна, навчившись правильно планувати свою діяльність, керувати своїми завданнями та справами, розставляти пріоритети, ставити перед собою цілі та досягати їх, розподіляти своє робоче навантаження, знаходячи час і для роботи, і для відпочинку. І чим раніше здобувача освіти вдасться освоїти навички ефективного управління своїм часом, тим швидшим і легшим буде шлях до вершин успіху.

Таймменеджмент це ціла наука. Головне, підійти до цього питання з усією серйозністю. Для ефективного управління часом існує безліч методик та принципів таймменеджменту, застосовуючи які можна навчитися ефективно управляти часом. Таймменеджмент включає себе широкий спектр діяльності, серед яких:

- постановка цілей;
- планування та розподіл часу;
- визначення пріоритетів;
- аналіз витрат часу тощо.

Сучасний тайм-менеджмент - це не просто набір прийомів з області «як встигнути все виконувати вчасно». Це комплексна система управління собою та своєю діяльністю. Необхідно створити баланс планомірності та спонтанності, оптимальний особисто для кожного здобувача освіти, – виходячи з особливостей їх особистості та специфічності їх підготовки.

СКЛАДОВІ ЛОГІСТИЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Коломієць Олена, студентка
Інститут інноваційної освіти КНУБА

Багатовекторність перспектив розвитку машинобудівних підприємств вимагає формування механізмів ефективного управління промисловістю, а також інформаційною, фінансовою, сервісною та транспортною складовими виробничого процесу; потребує дослідження взаємозв'язку та взаємодії елементів даної сфери у поєднанні з елементами логістичної системи. Сучасні наукові дослідження засвідчують, що прискорений розвиток промисловості може відіграти роль каталізатора структурної перебудови економіки держави, забезпечити економічну стабільність та розв'язати нагальні соціальні проблеми втрати й відтоку високопрофесійних кадрів з країни. З метою виваженого використання логістичного підходу до управління діяльністю машинобудівних підприємств, перш за все, необхідно проаналізувати та узагальнити основні поняття теорії логістики. функціонування суб'єктів підприємницької діяльності, зокрема, в промисловості.

Нераціональне використання та застарілість основних фондів підприємств, низька якість продукції, неефективний механізм фінансового забезпечення розвитку, все це потребує впровадження осучаснених підходів в управлінні промисловими підприємствами. Промислове підприємство, незалежно від галузі, являється складною системою з великою кількістю елементів та взаємозв'язків між ними, спрямованих на задоволення попиту споживачів через узгодження руху інформаційних, фінансових, сервісних потоків, а тому потребує сучасних ефективних інструментів управління, зокрема логістичних. Логістика на машинобудівних підприємствах розглядається вітчизняними науковцями як сукупність дій, спрямованих на вдосконалення господарської діяльності підприємств. Аналіз розглянутих визначень поняття «логістика» дає можливість

зробити наступні висновки: логістика розглядається як процеси планування, організації та управління матеріальними, фінансовими, інформаційними потоками в процесі виробництва та реалізації товарів та послуг з метою скорочення виробничих, транспортних та інших витрат; об'єктом дослідження логістики виступає логістичний потік.

Практично реалізувати принципи логістичного управління ризиками машинобудівних підприємств можливо за рахунок удосконалення наявних механізмів політики інноваційного розвитку з використанням новітніх методів управління. Логістичний механізм управління ризиками є складною системою впливу на різні сторони виробничо-збутової діяльності підприємства. Основним вектором цього впливу є узгодження взаємовідносин держави, суб'єктів господарювання, споживачів продукту та місцевого населення з метою досягнення всебічного розвитку ринку. Отже, на основі загальних принципів функціонального забезпечення економічного механізму можливо виділити такі функції логістичного механізму розвитку як організаційна, стимулююча, контролююча, моніторингова, оптимізаційна. В логістиці промислових підприємств процеси оптимізації здійснюються в двох напрямках: оптимізація використання ресурсного потенціалу; оптимізація логістичних потоків з метою визначення рівня навантаження на виробничий ресурс, який сприятиме отриманню економічних, екологічних та соціальних результатів.